

Årsmelding 2021

VALGKAMPÅPNING VED DET PLANLAGTE DEPONIOMRÅDET I FØRDEFJORDEN. FOTO: ANNE GURI SOLEM

Aktiviteten til Naturvernforbundet foregår over hele landet og mye skjer hos fylkes- og lokallag. Lagene har egne årsmeldinger. Dette er årsmeldingen fra landsorganisasjonen og den oppsummerer en god del av det som har skjedd nasjonalt i organisasjonen og er Naturvernforbundets sekretariats rapport til styrende organer om aktiviteten foregående år.

Årsmeldingen gir ikke et fullt bilde av all aktivitet i Naturvernforbundet, men gir en god oversikt over organisasjonens utvikling, større hendelser og saker, styrende organer og det politiske og faglige arbeidet.

Årsmeldingen godkjennes av landsmøtet.

<i>Forord</i>	5
<i>Et slagkraftig Naturvernforbund</i>	6
Medlemsutvikling 2021	6
Lokal- og fylkeslag	7
Studentarbeid	7
Samlinger	8
Driftstilskudd og nye fylkessekretærer	8
Aktivitetstilskudd	9
Landsmøtet	9
Webinarer og kurs	10
Landsstyret og sentralstyret	10
<i>Storingsvalgkampanje</i>	12
<i>Naturen – livsgrunnlaget vårt</i>	13
Vassdragsvern	13
Vindkraft	14
Fremmede arter	14
Rovdyr	15
Motorferdsel	16
Fiskeri og oppdrett	16
Gruver	16
Naturglede	18
Skog	18
Ny naturavtale og Aichi-mål	19
<i>Fase ut fossil energi</i>	20
Møteplasser og organisasjonsarbeid	20
Olje, klima og energi	20
Natur- og klimavennlige transportløsninger	21
Internasjonalt	22
<i>Miljøvennlig hverdag</i>	23
Strandrydding og marin forsøpling	23
Plast og avfallspolitikk	24
Plast- og giftfri	25
Energismart	25
Ta vare på det du har – forbrukspolitikk	25
Ett år til	26
Den store klesbyttedagen	26
<i>Internasjonalt arbeid</i>	27
Russland og Ukraina	27
Operasjon Dagsverk-prosjektet i Nigeria	28
EmPowering communities-prosjektet i Mosambik og Togo	28
«Together for Inclusion»-prosjektet i Mosambik	29
<i>Media og kommunikasjon</i>	30
Økt bruk av digitale flater	32

Hva søker folk etter og hva leses på nett	33
Arbeid med nye nettsider	33
Nyhetsbrev	34
Dialog med støttespillere, medlemmer og givere	34
Medlemsmagasinet Natur & miljø	34
<i>Økonomi og administrasjon</i>	35
Økonomi	35
Administrasjon	36
<i>Vedlegg</i>	37
Vedlegg 1: Styrende organer	37
Vedlegg 2: Brev og høringsuttalelser fra Naturvernforbundets ledelse, styrende organer og sekretariat	40
Vedlegg 3: Oversikt over utvalg i Naturvernforbundet i 2021	43
Vedlegg 4: Årsberetning, regnskap og revisjonsberetning	44
Vedlegg 5 Ansatte i sekretariatet til Naturvernforbundet	45

Forord

Silje Ask Lundberg går inn i historien som lederen med den største medlemsveksten i Naturvernforbundet i sin periode! Vi har økt fra ca 25.000 til 35.000 medlemmer i årene Silje har ledet oss. Takk for innsatsen, Silje og Øyvind!

Og velkommen som ny og spennende ledertrio Truls, Pernille og Synnøve. En endring ble gjort på landsmøtet i april 2021, da en liten vedtektsendring åpnet for muligheten til å ha to nestledere. Vi fikk inn en sterk, engasjert og kompetent ledertrio.

I januar ble det gjort banebrytende arbeid og en omfattende organisasjonskartlegging ble gjennomført. 10 000 medlemmer og alle tillitsvalgte og ansatte ble spurt om sitt forhold til Naturvernforbundet. Dette er viktig og riktig for en organisasjon som skal bli bredere, mer mangfold og skikkelig inkluderende. Arbeidsgruppa som ble nedsatt av landsstyret har hatt samling på Utøya, og anbefalingene fra rapporten deres blir noe vi skal jobbe videre med i 2022.

Nok et pandemiår er over og vi er stolte av hvor godt organisasjonen har fungert digitalt. Landsmøtet ble gjennomført på en god måte med debatt og demokrati. Og, joda, Naturvernforbundet har fungert. Styremøter og årsmøtene til fylkes- og lokallag er unnagjort på Zoom eller Teams. Høringsuttalelser og avisinnlegg er skrevet og sendt. Miljødebatten på Facebook og Twitter har i høyeste grad vært levende og en stor mengde webinarer er avholdt og streamen lagret slik at man kan se det i ettertid.

Likevel har vi mistet mye. Den spontane latteren, glimtet i øyet og det sosiale felleskapet blir ikke helt det samme digitalt. Og både vi og Natur og ungdom har merket hvordan det har vært vanskelig å rekruttere nye tillitsvalgte og ta vare på engasjementet under pandemien.

Før sommeren lanserte vi velgerguiden for alle som var interessert i hvor partiene stod i miljøsaker før Stortingsvalget. Flott å se hvordan vi bidro til å sette miljø på dagsorden og det er ingen tvil om at Naturvernforbundet preget debatten og at vår undersøkelse fikk mye oppmerksomhet.

Gratulerer til Natur og ungdom, fylkeslaget i Finnmark og alle som var med på aksjonscamp i Repparfjord i 100 dager! Og som har greid å mobilisere og skape godt samarbeid lokalt og nasjonalt og bidratt til at både Repparfjorden og Førdefjorden fortsatt er rene og uten gruvelam.

Dessverre var det få høydepunkter for natur og klima i Hurdalsplattformen, og året avsluttet med at Arbeiderpartiet foreslo å se på verna vassdrag som en del av potensialet for kraftutbygging. Dette fikk vi stanset – men det blir en sak ny generalsekretær kan få fortelle om i årsmeldingen for 2022.

Oslo, 31. mars 2022
Maren Aschehoug Esmark
generalsekretær

Et slagkraftig Naturvernforbund

Naturvernforbundet har de siste årene hatt en stor vekst i medlemmer, og også flere lokallag og aktive. Engasjementet i organisasjonen vokser på tross av utfordringene pandemien har gitt. Som den voksende organisasjonen vi er, så må det jobbes med organisasjonsutvikling for å kunne bli større og bedre.

I slutten av 2020 startet Naturvernforbundet opp et organisasjonsutviklingsprosjekt for å sikre videre vekst i både medlemmer, lokallag og aktiviteter – og for å gjøre Naturvernforbundet til en mer mangfoldig og inkluderende organisasjon. Prosjektet “Naturvernforbundet 2030” startet med en undersøkelse blant medlemmer, tillitsvalgte og ansatte, og har blitt fulgt opp gjennom 2021. Landsstyret skal motta en rapport i 2022 med anbefalinger om videre mål og tiltak. Rapporten utarbeides av en arbeidsgruppe bestående av Pernille Hansen (nestleder), Kjell Derås (sentralstyret), Torfinn Sanden (Telemark), Louise Thorsen (Ålesund), Sandra Butoyi (NU) og Mona Løberg (ansatt, Hordaland)

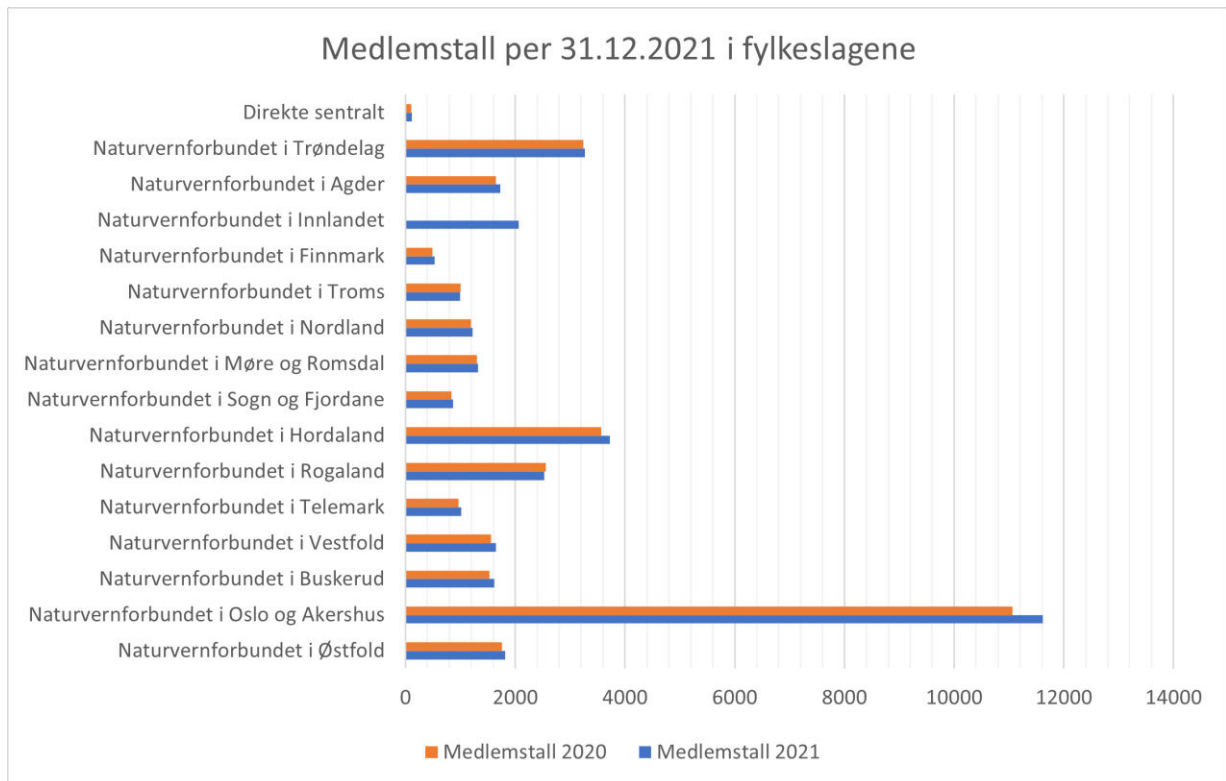
Medlemsutvikling 2021

Naturvernforbundet økte med 1166 medlemmer fra 2020 til 2021. Det tilsvarer en økning på 3 prosent. Det er størst vekst i hovedmedlemmer og familiemedlemskap.

Medlemskategori	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Æresmedlemmer	6	7	7	9	8	8
Livstidsmedlemmer	163	169	170	173	174	173
Hovedmedlemmer	19979	19172	16229	12646	12271	11693
Studentmedlemmer	565	593	680	624	656	585
Rabattert medlemskap	2142	2109	2019	1808	1775	1694
Familiemedlemskap	4058	3920	3703	3071	2917	2770
Rabattert fam. medl.	415	445	406	356	341	334
Husstandsmedlemmer	6099	5903	5633	4839	4724	5851
Miljøagenter	2654	2597	2281	1678	1481	
Totalt husstandsmedl*	8753	8500	7914	6517	6205	
Antall	36081	34915	31128	25204	24347	23108
Endring fra foregående år	1166	3787	5924	857	1239	756
Faste givere (Naturvenn)	1405	1380	1315	1210	1230	1068

*Fra 2017 er husstandsmedlemmer med medlemskap i Miljøagentene oppført med egen medlemskategori, slik at det er mulig å skille disse fra vanlig husstandsmedlemskap.

De største fylkeslagene i 2021 var Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Hordaland, Trøndelag og Rogaland. Naturvernforbundet i Finnmark har hatt den største prosentvise økningen med 9% økning fra 2020 til 2021.

Lokal- og fylkeslag

Naturvernforbundet har aktive lokallag og fylkeslag i alle fylker. Til tross for koronapandemien har lokal- og fylkeslagene i Naturvernforbundet fortsatt sitt viktige arbeid for klimaet og naturen. I 2021 hadde vi aktivitet i alle de 15 fylkeslagene våre. I tillegg hadde vi 96 aktive lokallag, noe som er historisk høyt!

Vi har i løpet av 2021 opprettet to nye lokallag: Naturvernforbundet i Vest-Telemark og Naturvernforbundet i Øst-Telemark. I tillegg har vi blåst liv i lokallaget på Ås.

I løpet av 2021 har fylkeslagene i Oppland og Hedmark slått seg sammen til Naturvernforbundet i Innlandet. Studentlagene ved Universitetet i Oslo og OsloMet har slått seg sammen til Naturvernstudentene i Oslo.

Studentarbeid

I 2021 var det 8 studentlag som hadde aktivitet:

- Naturvernstudentene i Oslo
- Naturvernstudentene i Bergen
- Naturvernstudentene på kNUst Oslo (studentlag for kunststudenter)
- Naturvernstudentene i NMBU
- Naturvernstudentene på UiT
- Naturvernstudentene Lillehammer
- Naturvernstudentene på Toppen Folkehøyskole
- Naturvernstudentene i Trondheim

Studentlagene har en representant hver i studentstyret. I tillegg har studentlagene demokratiske rettigheter i Naturvernforbundet og Natur og Ungdom gjennom representasjon på landsmøtene. Studentlagene har også møte-, tale og forslagsrett i landsstyrene.

I 2021 har studentsatsningen hatt en sekretær ansatt i 40 prosent stilling. Denne stillingen er finansiert av Naturvernforbundet og Natur og Ungdom i fellesskap. Studentsekretæren, Naturvernforbundets studentansvarlige og Natur og Ungdoms studentansvarlig har hatt jevnlig kontakt gjennom året. Klimaseminaret for studenter ble avholdt. Studentsekretæren har sammen med et utvalg jobbet med en studentreformrapport om hvordan studentarbeidet kan videreutvikles.

Natur og Ungdom har i 2021 gjort en grundig evaluering av det felles studentarbeidet til våre to organisasjoner. Studentreformutvalget til NU anbefaler at studentsekretæren bør være ansatt i Naturvernforbundet, og at satsningen må integreres langt mer hos oss, da mange studenter føler tilhørighet til Naturvernforbundets saker og arbeid. I tillegg anbefales det at studentlagene i stor grad følges opp fra organisasjonene sentralt, da det viser seg at studenter ikke nødvendigvis følger sterk tilhørighet til fylkes- eller lokallag i området der de studerer.

NU skriver videre at «*Om ikke Naturvernforbundet ønsker å øke satsningen på studentordningen, for eksempel gjennom å øke stillingsressursene knyttet til studentarbeidet, anbefaler Studentreformutvalget at Natur og Ungdom må vurdere rollen sin som samarbeidspartner i studentsatsningen*».

Samlinger

Gjennom året arrangeres det en rekke samlinger for Naturvernforbundets medlemmer og tillitsvalgte, noen i regi av fylkeslagene og andre arrangert av sekretariatet, gjerne i samarbeid med fylkeslag. Det har vært flere samlinger for medlemmer, aktive og tillitsvalgte dette året:

- Broen til framtiden i Oslo og på nett 11.-12. februar
- Vassdragstreff i Vågå 3.-5. september
- Klimaseminar for studenter i Trondheim og på nett 1.-3. oktober
- Broen til framtiden Trondheim i Trondheim og på nett 9. november
- Broen til framtiden Rogaland i Stavanger og på nett 18. november
- Broen til framtiden Innlandet i Brumunddal og på nett 22. november
- Jubileumsseminar: Arven etter Mardøla i Oslo, 24. november

Tillitsvalgtseminarer

I tillegg videreførte vi suksessen fra 2020 med tilbud om seminarer for alle tillitsvalgte i Naturvernforbundet. Tillitsvalgtseminaret ble gjennomført med et webinar som gikk gjennom de viktigste punktene for tillitsvalgtrollen 6. mai med over 50 deltakere, og en webinarrekke hver torsdag i oktober med ulike temaer knyttet til politisk påvirkningsarbeid og strategisk arbeid i lokal- og fylkeslagene. Det ble også igangsatt et fylkesledernetttverk med digitale treff en gang i måneden.

Driftstilskudd og nye fylkessekretærer

Høsten 2020 vedtok landsstyret en ordning med reise-, møte- og driftsstøtte til fylkeslag som gjelder fra 2021. Reise- og møtestøtten er ment som et bidrag til fylkeslag som har behov for økonomisk støtte på grunn av lange avstander og høye kostnader knyttet til gjennomføring av aktiviteter som årsmøter og annen organisasjonsaktiviteter. I 2021 ble det utbetalt reise- og møtestøtte til de fire fylkeslagene Finnmark, Innlandet, Nordland og Troms. Midlene er benyttet til fagseminarer, lokallagsopprettelse og politisk arbeid.

Driftsstøtten til fylkeslag er ment som et bidrag for fylker som allerede har eller som ønsker å ansette en fylkessekretærressurs for å lette på arbeidet og for å øke aktiviteten i fylkeslaget. I 2021 ble det tildelt fem driftstilskudd til i alt seks fylkeslag. Fylkeslaget i Sogn og Fjordane har utvidet sin stilling til 100 % og fylkeslaget i Østfold har utvidet sitt prøveprosjekt med fylkessekretær som følge av driftstilskuddsordningen. Fylkeslagene i Innlandet, Møre og Romsdal, og Vestfold og Telemark (samarbeid) har ansatt fylkessekretær som følge av driftstilskuddsordningen.

Aktivitetstilskudd

Aktivitetsmidlene for 2022 var i stor grad basert på eksterne prosjektmidler. I tillegg delte vi ut rundt 100 000 kroner til prosjekter fra egne midler. Disse prosjektene var blant annet knyttet til valgkamp, skogvern og tverrfaglige eller sosiale tiltak for å støtte nyoppstartede lokallag.

Det ble utbetalt støtte til aktiviteter knyttet til:

- Naturgledearrangementer
- Inkludering
- Arter truet av klimaendringer
- Dugnad mot fremmede arter
- Oppdrett og villaks
- Rovdyr
- Ta vare på det du har
- Marin forsøpling og plastfritt nærmiljø
- Møteplasser om klima

FLERKULTURELL FRILUFTSFEST,
AUGUST 2021.

Mange av aktivitetene i 2021 ble påvirket av koronapandemien, både ved at lagene måtte bruke mer ressurser på å arrangere med strenge smitteverntiltak, og ved at mange planlagte arrangementer og prosjekter måtte avlyses eller flyttes. Sekretariatet har i den forbindelse gitt veiledning til lag om hvordan de best planlegger når det er usikre omstendigheter.

En del lag har hatt fokus på strandrydding og marin forsøpling, og har fått store tildelinger til dette arbeidet, noe som blant annet har utløst mange tusen frivilligtimer med plastplukking i fjæra. Ellers har midlene til naturgledearrangementer og dugnader mot fremmede arter bidratt til lærerike og populære turer i naturen. Aktiviteter som strandrydding og naturgledeturer har vært gode arenaer for lokallagsaktivitet i en periode med høyt smittetrykk og usikkerhet rundt aktiviteter innendørs.

Landsmøtet

Etter et års utsettelse var det endelig duket for landsmøte i Naturvernforbundet. Helgen 23.-25. april samlet naturvernere fra hele landet seg foran skjermen til tidenes første heldigitale landsmøte i Naturvernforbundet. Landsmøtet skulle egentlig vært avholdt i Førde i 2020, men ble utsatt på grunn av koronapandemien. Målet var at landsmøtet i 2021 skulle kunne gjennomføres i Førde, noe som dessverre ikke lot seg gjennomføre. Før det ble vedtatt at landsmøtet skulle gjennomføres heldigitalt var det også snakk om desentraliserte samlinger i hele landet.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane var medarrangør og gledet seg til å ta med hele landsmøtet til Vevring ved Førdefjorden. Delegatene fikk en digital reise gjennom blant annet bilder, videoer og musikk i Førdefjordens time på landsmøtet.

Landsmøtet er Naturvernforbundets øverste organ, og her vedtar organisasjonen hva den mener om de overordnede miljøpolitiske utfordringene, samt arbeidsprogrammet for de neste to årene. Det er også landsmøtet som velger leder, nestleder(e) og organisasjonens lands- og sentralstyre for de kommende to årene. Landsmøtet er også et svært viktig møtepunkt der delegater og andre treffer natur- og miljøvernere fra hele landet, utveksler erfaringer og ideer og finner inspirasjon. Landsmøtet er en av de viktigste møteplassene vi har i Naturvernforbundet.

Landsmøtet hadde et tett program, med spennende diskusjoner. Vedtektene og prinsippprogrammet ble endre, i tillegg vedtok landsmøtet arbeidsprogram for 2020-2022. Arbeidsprogrammet for perioden 2020-2022 er omfattende og ambisiøst med de fire satsningsområdene *Et slagkraftig Naturvernforbund, Naturen – livsgrunnlaget vårt, Fase ut fossil energi og Miljøvennlig hverdag*.

Landsmøtet vedtok de fire uttalelsene: *“Regjeringa må trekkje utsleppsløyyet til gruvedumping i Førdefjorden!”*, *“Redd fjordene og villfisken!”*, *“Skogsdrift må skje på en bærekraftig måte”*, og *“Naturvernforbundet krever varig beskyttelse av vernet natur”*. I tillegg oversendte landsmøtet to uttalelser til landsstyret for ferdigstilling, en om havvind og en om forbruk og “grønn vekst”.

Leder Silje Ask Lundberg søkte ikke gjenvalg som leder. Som ny leder ble Truls Gulowsen valgt som fikk med seg første nestleder Pernille Hansen og andre nestleder Synnøve Kvamme. Nestleder Øyvind Johnsen fortsatte i sentralstyret som styremedlem. Sentralstyret fikk inn flere som er nye i organisasjonens ledelse. Det ble også gjort noen utskiftninger i landsstyret.

Webinarer og kurs

Koronapandemien førte til en satsning i Naturvernforbundet på å arrangere seminarer, møter, foredrag og kurs på webplattformer. Siden det ikke var mulig å samles fysisk, ble webinarer og kurs over nett en viktigere kanal enn før. Satsningen startet i 2020, og ble videreført i 2021 med blant annet disse arrangementene:

En serie tillitsvalgtseminarer, om blant annet arbeid innen plast og marin forsøpling, redusert forbruk, oppdrett, finansiering av arbeid, arealplanlegging og lokalt mediearbeid.

- Webinarserie om norsk oljeforvaltning, oljeskatteregimet og tildeling av nye oljelisenser
- Webinarserie om grønn vekst: er det mulig, og hva inneholder i så fall den grønne veksten?
- Webinar om å redusere plastforbruk
- Webinar om norsk arealpolitikk, med utgangspunkt i Naturvernforbundets arealrapport

Landsstyret og sentralstyret

Det har vært avholdt seks landsstyremøter og seks sentralstyremøter i 2021. Sentralstyret har i tillegg gjennomført flere uformelle oppdateringsmøter gjennom 2021. På grunn av koronapandemien er samtlige av disse møtene avholdt som heldigitale møter, med unntak av ett møte i hvert organ.

Landsstyret har i 2021 prioritert styrking av lokal- og fylkeslagene, rekruttering av medlemmer og fastgivere, og politisk påvirkningsarbeid opp mot stortingsvalget i 2021. Landsstyret har i tillegg vedtatt en rekke uttalelser:

Landsstyreuttalelse: Vi må lære av våre feil før vi tillater vindkraft til havs

Konsesjonssystemet for vindkraft på land har tillatt utilgivelige inngrep i norsk natur. Samtidig har forvaltningen av havområdene våre ført til store arealkonflikter. Næringsvirksomhet og klimaendringene har gitt en kraftig nedgang i viktige bestander av fisk og sjøfugl. I år åpnet Norge for vindindustri i to havområder. Vi må passe på så vi ikke gjør de samme feilene til havs som på land –vi må ha en føre-var-holdning. Utbygging av havvind uten en vurdering av samlede virkninger og et mer helhetlig kunnskapsgrunnlag kan få alvorlige miljøkonsekvenser.

Landsstyreuttalelse: Forbruket av energi og ressurser i Norge må ned – «grønn vekst» er ikke løsningen

Jorda er påført to alvorlige kriser som vi har skapt ved vår hensynsløse grådighet etter jordas ressurser. Skal vi kunne fortsette å leve på denne planeten, må både klimakrisen og naturkrisen løses.

Landsstyreuttalelse: Støtteuttalelse til aksjonistene ved Repparfjord

Naturvernforbundets landsstyre gir sin helhjertede støtte til aksjonistene ved Repparfjord i Finnmark som skal holde protestleir og planlegger fredelige, sivile ulydighetsaksjoner mot Nussir ASAs foreslåtte gruve i Kvalsund.

Landsstyreuttalelse: Ta vare på veiene vi har, framfor å bygge firefelts motorveier for 110 km/t

Firefelts motorveier for 110 km/t gir enorme arealinngrep, høyere klimagassutslipp og mer biltrafikk, som igjen forsterker miljøutfordringene. Det er på tide å sette foten ned for overdimensjonerte motorveier for høy fart og heller prioritere utbedring av veiene vi har.

Landsstyreuttalelse: Produsenter må ta miljøansvar og bidra til å redusere forbruket

Naturvernforbundet ønsker en produktpolitikk som senker det materielle forbruket og ansvarliggjør produsenter for miljøavtrykket av deres produkter.

Landsstyreuttalelse: Naturvernforbundet aksepterer ikke ytterliggående krefter i kampen for natur, klima og miljø

Miljø og klimakrisen er den største utfordringen vi står ovenfor, derfor er en bred folkelig deltakelse avgjørende for å løse miljøproblemene. Naturvernforbundet er opptatt av å gjøre miljøkampen til en trygg arena for alle, med nulltoleranse for trakasserende holdninger og adferd. Det er en grunnleggende verdi at alle skal behandles med respekt.

Landsstyreuttalelse: Sats på redusert energiforbruk – forslag til virkemidler

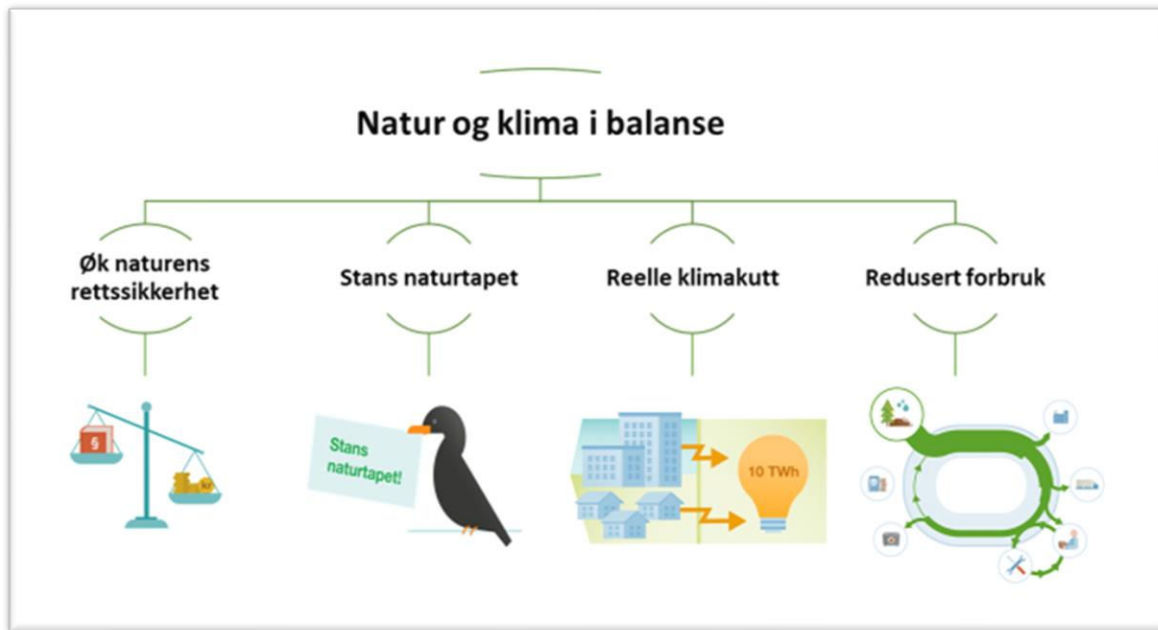
Landsstyret i Naturvernforbundet oppfordrer den nye regjeringen til å la redusert energiforbruk bli et av hovedgrepene i miljøpolitikken.

Landsstyreuttalelse: Miljø- og naturkonsekvenser av potensielle energibærere

Landsstyret i Naturvernforbundet vedtok 21. november 2021 en intern, politikkavklarende uttalelse med tittelen "Miljø- og naturkonsekvenser av energibærere som hydrogen, ammoniakk, syntetisk drivstoff, biogass og biodrivstoff".

Stortingsvalgkampanje

For første gang gjennomførte Naturvernforbundet en samlet kampanje fram til stortingsvalget. Arbeidet ble organisert med en prosjektleder i halv stilling. Kampanjen dekket fire hovedtemaer, med en rekke undertema. Både hovedtema og undertema ble diskutert med landsstyret og sentralstyret.

HOVEDTEMAER I NATURVERNFORBUDNETS STORTINGSVALGKAMPANJE.

Vår stortingsvalgkampanje startet allerede i februar, og varte frem til regjeringsforhandlingene var ferdige. Fra februar til sommeren bestod kampanjen av ukentlige tema. Til hvert tema ble det utvikles fakta- og argumentasjonsark, illustrasjoner, artikler og innhold til sosiale medier. Hovedtemaene rullerte, slik at alle hoved- og undertema ble dekket i løpet av perioden. I så stor grad som praktisk mulig ble tema lagt til naturlige tidspunkt, hvor temaene naturlig kunne være i sentrum. Hver dag ble det publisert egne saker og delt andres saker hvor vi samtidig trakk fram våre politiske krav. Etter ferien ble temaene ytterligere prioritert: Motorvei, naturens rettsvern og gruvedrift. I denne fasen ble de politiske kravene trukket enda tydeligere fram, ledertrioen engasjerte seg i konkrete saker og stilte konkrete krav. Våre krav og de politiske partienes løsninger ble derfor tydelige og enkle å sammenligne. Det ble investert i både illustrasjoner, filmer og bilder i tillegg til tid fra politisk ledelse og sekretariat. Alle tre temaene fikk stor oppmerksomhet, og for motorvei skjedde det et skifte i debatten. Nye Veiers premiss om fire felt og 110 km/t ble utfordret av oss, og flere fulgte opp. Nye Veier har lovet endret kurs ved å legge mer vekt på naturkonsekvenser.

DEMONSTRASJON VED ÅPNINGEN AV NYTT STORTING.
FOTO: NATURVERNFORBUNDET

Magasinet Natur og Miljø gjennomførte og publiserte en stor partiguide i juniutgaven, hvor partiene besvarte spørsmål Naturvernforbundet er opptatt av. Resultatene fra undersøkelsen ble aktivt

brukt i kampanjen og fikk stor spredning og oppmerksomhet. Det ble laget memes for alle spørsmål i undersøkelsen, og vi knyttet politiske krav, utfordringer og kommentarer til de ulike resultatene. Flere partier og medier brukte resultatene fra vår undersøkelse.

Stortingsvalgkampanjen viste at det er mulig å jobbe tverrfaglig både langsiktig og i intensive aktivitetsperioder, men at det krever en overordnet plan. Det aller meste av materiellet, artikler, bilder, illustrasjoner, memes og innlegg i sosiale medier ble gjort tilgjengelig for lokal- og fylkeslag. Noen lag benyttet materiellet, men her har vi et potensial for ytterligere gjenbruk.

Naturen – livsgrunnlaget vårt

Vassdragsvern

Det har vært et nytt aktivt år for vassdragsvernarbeidet, mye av det i samarbeid mellom Vassdragsvernrådet og sekretariatet, med «frivillig medarbeider» Per Flatberg som uvurderlig mellomledd. Stor innsats fra Kari Fønnes har gjort det mulig å arrangere vassdragstreff og Mardølaseminar.

I 2021 arrangerte vassdragsvernrådet et vellykket treff i Vågå (Innlandet) hvor flomproblematikk i vernede vassdrag var på agendaen. Omkring 45 personer deltok. Den 24. november ble jubileumsseminaret for Mardøla-aksjonene gjennomført. Seminaret måtte utgå i 2020 på grunn av koronarestriksjoner og arrangementet ble gjennomført slikt det var planlagt for 2020.

Tidlig i 2021 hadde vi en kampanje på sosiale medier for å sette fokus på de belastningene og endringene som vassdragsnaturen påføres gjennom de mange forskjellige inngrep og påvirkninger som gjøres. Hvordan har villaksen og resten av artsmangfoldet det om vinteren i ei hardt regulert elv?. Det ble også holdt et digitalt lynkurs i livet i elva.

VASSDRAGSTREFF I VÅGÅ. FOTO: ANNE GURI SOLEM

BEFARING TOKKE-VINJE REVISJON

Høsten 2021 deltok vi på OEDs befarings i forbindelse med Tokke-Vinje revisjonen.

Vi har også hatt et tett samarbeid i SRN (WWF, NJFF, DNT og NNV) der både revisjonssaker og vannforvaltningssaker (mye gjennom vannkoordinatorene i samarbeid med NF og Sabima) har vært høyt prioritert gjennom innspill. Vi har også gitt en del politiske innspill ifbm statsbudsjett, valgkamp og regjeringsplattform.

Vindkraft

På de prioriterte sakene Innvordfjellet og Davvi vindkraftverk ble det gjennomført møte med OED om Innvordfjellet. Nestleder Synnøve Kvamme besøkte laget i Finnmark sommeren 2021 og deltok blant annet på topptur til Rásttgáissá.

12
NR 131 - TORSDAG 15. JULI 2021
Ságat
Ságat
NR 131 - DUORASDAT 15. B.

Forkjempere for naturvern og urfolk samler styrkene mot utbygging:

Marsjerte opp mot vindgudens fjell

Mens indre Finnmark var rammet av hetsbølge, arrangerte Naturvernforbundet og NSR tur opp mot Rásttgáissá. Veiviseren på turen var Beaska Niillas, som sammen med lokale naturvernere var vertskap for tidligere Hardanger-aksjonist Synnøve Kvamme.

Onsdag formiddag 7. juli la et knippe sporty naturvernere og samiske rettighetsforkjempere i vei opp fra parkeringsplassen ved Løvsjø. Foranledningen var det planlagte Davvi vindkraftverk i området.

«Monstermaster» fra nord til sør
Som kjent vil nemlig Grøntland AS bygge 100–207 vindturbiner på opp mot 200 meters høyde med tilhørende anleggsgrover ved Rásttgáissá. Vindkraftverket settes i sammenheng med den allerede eksisterende Rásttgáissá.

kortet, hvor vi fikk en prat med Beaska Niillas, som sammen med lokale naturvernere var vertskap for tidligere Hardanger-aksjonist Synnøve Kvamme.

Synnøve oppgir til Ságat at hun har tilbrakt to uker på reise i Nord-Norge, hvor hun har kombinert ferie og arbeid for Naturvernforbundet. Under oppholdet har hun gått fjellturen for å bli nærmere kjent med områdene. Tidligere har Ságat omtalt Kvammes besøk i protestleiren mot Nussir ASs gruvedrøft i Repparfjord, hvor hun måtte klima- og miljøminister Sveinung Rotaen.

Politikere uteble
På den tolv kilometer lange turen opp mot Rásttgáissá hadde arrangøren forsett å få med seg lokale politikere. Men de glimret med sitt fravær. Synnøve kan imidlertid uttrykke dem med ferskvann og bratt stigning i uendelig tærning.

For øvrig har hun mye godt å si om de frivillige hun oftest besøkenskap med under sitt opphold, så politikere får heller vente til en senere anledning.

– Jeg har møtt mange kjempeflinke mennesker, både lokale og utenlandske.

det er snakk om vil det bli helt ødelagt. Området rundt Rásttgáissá er fjellens rike, og det er en kritisk truet art. I tillegg lever sneugla der. Det er mange arter som trenger slike områder. Tekniske inngrep er den største trusselen mot naturmangfoldet på kloden, poengterer Kvamme.

Menneskets forhold til naturen
– I samisk perspektiv er jo ikke Finnmarkvidda en uerett villmark. Det er et kulturlandskap. Absolutt jeg mener ikke at man ikke skal kunne utøve reindrift og andre tradisjonelle næringer. De er en del av menneskets forhold til naturen. Men når det kommer til store, irreversible inngrep, så er vi nødt til å sette en stopper for det fastslår hun.

– Det legges mer og mer press på de områdene som er viktige for samiske interesser, bit for bit. Det er en faglig kamp, advarer Kvamme.

– Jeg er ganske fersk i nestlederrollen, men jeg ser hvor viktig det er at vi samarbeider med samiske interesser. Vi har svært samfunnsfaglige interesser, både lokalt og globalt.

marksbeiter. De fikk ikke engang lov til å ferdies i sine beiteområder som følger av fredningsforbud. Da hadde de liksom ingenting å skulle ha sagt. Også der opplevde vi stadig overkjøring av hva man ønsket lokalt, sammenligner hun.

Respekt for natur og urfolk
– De står man kanskje sterkere her med urfolkretten. Det er ikke så lett å gi lovdriftsforbud til reindriftssamer i fjellet?

en fremtidsrettet måte, som innebar respekt for folk og natur. Så det var en skikkelig vekker for meg å oppleve at det ikke var slik i virkeligheten. At man bygger ned så mye natur for kortiktig profitt.

Samtidig forsto jeg at utbyggingen i Hardanger ikke var en unik sak, men at det er sånn man driver på over hele landet og hele verden. Man bygger ned mer og mer natur. For meg ble det en vekker til å forstå hvordan ting egentlig foregår.

– Nå er jeg i hvert fall ikke såv lang lenger! Siden da har jeg jobbet med naturvern. Så det har vært halve livet mitt egentlig, enkleier hun.

Kritisk til kulturell appropriasjon
Kvamme reagerer sterkt på den samiske profilen som utbyggerne i samiske områder markedsfører seg med.

Dette bildet fra turen er lagt ut med følgende tekst på sosiale medier: «Kulturelle stiler på Rásttgáissá stjerler vinden som Grøntland AS hadde planer om å lage vindkraft av. Løstakvitt Synnøve snur seg umilende mot kammes. FOTO: SANDRINE BOCHER-JOHANSEN»

Vi har også hatt flere kronikker samt jobbet opp mot departement og NVE om de store problemene vi ser med naturkartleggingsordningen slik den foregår i dag og vi sendte felles brev med flere andre organisasjoner før sommeren da nyheten om at konsesjonsbehandling av noen vindkraftverk kunne gjenopptas ble kjent. Vi har også fulgt prosessen frem mot nytt konsesjonssystem for vindkraft, gjennom blant annet å delta på informasjonsmøte i regi av NVE høsten 2021.

Respekter høysterettsdomen og lytt til samane

KRONIKK: Helt sidan planane om storskala vindkraftutbygging på Fosen vart annonserte tidleg på 2000-talet, har Naturvernforbundet protestert saman med reindriftsutovane i området. Me har åtvare om store naturinngrep i særlege kystkulturlandskap, og om samane sine urfolksrettar – men for døve øyre.

Publisert: 12. november 2021 17:22:00
Sist oppdatert: 12. november 2021 07:02:00

Første uka i september behandlet Høyesterett saken om vindkraftverket på Storheia. Fovsen Njaarke (Fosen reinbeitedistrikt) har gått til saken mot Fosen Vind for å ha fratatt dem historiske vinterbeiteområder og krevde at konsesjonen skulle bli kjent ugyldig. 11. oktober kom den historiske dommen når Høyesterett slo fast at vindkraftutbyggingen på Storheia og Roan i Trøndelag er i strid med urfolks rettigheter. Et vendepunkt i kampen for samenes rettigheter. Heretter kan man ikke ta seg til rette og bygge vindkraft, vannkraft, gruver eller gjøre andre inngrep som rammer reindrifta, uttalte Kjell Derås fra sentralstyret i Naturvernforbundet.

Det har blitt skrevet innspill til konsesjonsveileder for havvind og avholdt møte med olje- og energiminister Tina Bru. Frykten for havmiljøet har også vært tema i en kronikk på NRK-Ytring og det ble vedtatt en uttalelse om havvind i Naturvernforbundets landsstyre 6. juni 2021.

Fremmede arter

Innenfor temaet fremmede arter har vi i 2021 jobbet mest med fremmede treslag, hageplanter og spredning av fremmede karplanter i veikanter.

Vi har videreført prosjektet “Den store granryddedagen” som vi har felles med Norsk botanisk forening, Sabima og WWF, og i 2021 ble det arrangert 14 granryddedugnader. Den 26. august holdt vi et internt webinar for alle våre tillitsvalgte, om problematikken rundt fremmede bartrær, og tips til hvordan man kan gjennomføre en vellykket dugnad. Vi har vært synlige i media, blant annet i forbindelse med regjeringens krisepakke til skognæringa, Klimakur og ny regjering. Vi har også oppdatert prosjektets informasjonsmateriell, slik som nettsider, informasjonsvideo og informasjonsbrosjyre. Vi har startet opp en prosess for å få laget en videoserie til sosiale medier. Vi har hatt tett dialog med Natur og Ungdom, Sabima og WWF om skogpolitikk hvor fremmede treslag også har vært et tema.

Når det gjelder hageplanter, har vi undersøkt muligheter for naturvennlige alternativer til fremmede pryddplanter, blant annet gjennom å delta på workshop om stedegen flora. Vi har hatt dialogmøter med Plantasjen hvor vi har kommet med konkrete tips til hvordan de kan kommunisere plantenes fremmedartsproblematikk tydeligere til kundene, og oppfordret dem til å ta et tydeligere standpunkt mot fremmede arter og gå i bresjen for en naturvennlig omstilling av bransjen. Vi har også formidlet via sosiale medier om hvilke negative konsekvenser fremmede hageplanter har for naturmangfoldet når de sprer seg ut og etablerer seg i naturen, samt hvilke alternativer som finnes for fremmede pryddplanter. Vi april arrangerte vi et digitalt foredrag om “Den naturvennlige hagen”, hvor fremmede arter var en viktig del av tematikken. Vi fikk også solgt inn en stor sak om hvordan man kan gjøre hagen sin mer naturvennlig, som ble publisert i alle Schibsted-avisene. Det ble sendt ut fem nyhetsbrev om den naturvennlige hagen i 2021, som inneholdt informasjon om blant annet tiltak for fremmede skadelige hageplanter og tips om hvordan man kan sanke egne stedegne frø som alternativ til å plante ut fremmede hageplanter.

I januar 2021 hadde vi møte med Statens Vegvesen for å lære om deres driftsrutiner samt utfordre dem til videre arbeid for god kantslått og for å hindre spredning av fremmede arter. I etterkant bidro vi til to pressemeldinger fra Statens Vegvesen om henholdsvis redusert bruk av sprøytemidler og om kantslått av veiene.

Rovdyr

Nasjonalt er Naturvernforbundet den organisasjonen på naturvernssiden som arbeider tettest inn mot flere av rovdyrnemndene, og gjennom tillitsvalgte fra fylkene deltar vi jevnlig på nemndsmøter i flere regioner. Særlig følges møtene i region 6 (Møre og Romsdal/Trøndelag) tett. Vi har prioritert faktabasert og mer aktiv kommunikasjon om rovdyr både gjennom møter, skriftlige innspill og i media. Vi har også i 2021 måtte klage på en del fellingsvedtak og forvaltningsplanarbeider som regionale rovviltneemnder har gjort.

Vi har hatt flere møter med politisk ledelse i KLD gjennom et direkte dialogforum mellom seks miljøorganisasjoner (Naturvernforbundet, Sabima, WWF, Noah, Foreningen Våre Rovdyr og Norsk Ornitologisk Forening) og Klima- og miljødepartementet (KLD) som møtes to ganger i året. I 2021 ble gruppa utvidet til også å involvere politisk ledelse i LMD samt Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet.

Rovdyrarbeidet er tidkrevende og består mest av faktabasert kommunikasjon med omverden og medierarbeid. Vi prioriterer å følge opp vedtak i rovdyrnemndene og ha en god og aktiv dialog og påvirkning inn mot sentrale myndigheter. Vi gir også jevnlig innspill til Stortinget siden det jevnlig kommer rovdrysaker også her, bl.a. gjennom Dokument 8-forslag.

Motorferdsel

Det er nå fem år siden Stortinget vedtok lovendringen i motorferdselloven som åpnet for løypebasert fornøyleskjøring med snøskuter i utmark. Omtrent like lang tid har det tatt før det vi stadig har sagt har begynt å sige inn også i offentligheten: Endringene innebærer at snøskuterne har fått forkjørsrett på bekostning av friluftsliv og naturmangfold. Dette lar seg vanskelig lese ut av lovens bokstav, som tvert om forutsetter at "friluftslivet skal hensyntas spesielt", osv. Men lovanvendelsen i perioden har i tiltakende grad tydeliggjort at slik er det ikke, inkludert i en rekke saker der Naturvernforbundet lokalt og sentralt har forsøkt å få gjennomslag for at kommunale valg av traseer strider mot loven i henhold til ulike hensyn som "skal tas".

Evalueringen Stortinget hadde bestilt om virkninger av lovendringen kunne ikke, grunnet underfinansiering fra KLD, levere verken på ulovlig kjøring eller naturmangfold. Men: Kommuner som ønsker det, står i realiteten fritt til å innplassere løyper selv i kategori A: «Svært viktige områder» for friluftslivet. Over halvparten av kommunene hadde gjort dette.

Departementet nedsatte et eget motorferdsellovutvalg. Det er også nedsatt en referansegruppe der blant annet Naturvernforbundet deltar. Lovutvalget skal avlevere NOU 01.12.2023 og skal i hovedsak gjennomgå regelverket om motorferdsel i utmark og vassdrag og foreslå endringer i dette.

Fiskeri og oppdrett

Samarbeidet med andre sentrale villaks- og friluftsansisasjoner er forsterket. Vi har dessuten avgitt flere innspill og høringer knyttet til ulike sider av fiskeri- og oppdrettsforvaltningen. Vi avga høring på kvalitetsnorm for villaks og gav flere innspill både til ny regjeringsplattform. Høsten og vinteren 2021 har vi sammen med et par fylkeslag løftet problemene med de strandsoneødeleggelserne vi når ser for landoppdrettsanlegg, og ber om at tillatelsesregimet endres.

I 2021 har vi mer enn tidligere år brukt advokathjelp på regionale oppdrettssaker vi mener vil være viktige for å avklare prinsipielle sider av dagens forvaltning. Vi har derfor med juridisk tyngde klaget på både en torskeoppdrettskonsesjons, og på arealplaner som legger til rette for oppdrett både i sjø og på land i strid med fagmyndighetenes anbefalinger. I tillegg anmeldte vi sammen med fylkeslaget i Finnmark et stort uhellsutslipp av klorkjemikalie fra lakseslakteri som drepte både tamfisk og villfisk.

Gruver

I 2021 har det blitt jobbet for å hindre sjødeponi i Førdefjorden og Repparfjorden gjennom politisk påvirkning, mediarbeid og gjennom å følge opp relevante lokale og nasjonale vedtak samt pågående ESA-prosesser. Vi har også startet opp arbeidet med å legge en strategi for gruvearbeidet, spesielt for hvordan vi skal nå målene om å redde Førdefjorden og Repparfjorden fra gruvedumping.

Vi har klaget på revidert utslippstillatelse som ble tildelt Nordic Mining i januar. Vi har sendt brev til KLD og NFD med konkrete tips til hvordan regjeringen kan stanse gruveprosjektene ved Repparfjorden og Førdefjorden. Vi har arrangert "Valgkampåpning" ved Førdefjorden i august, som ble streamet. Vi har bistått i å arrangere markering mot gruvedumping på Salt i september i Oslo, og i å klage/gi høringsinnspill på lokale vedtak. Vi har hatt fysisk og digitalt møte med EFTAs overvåkningsorgan (ESA) om vannrammedirektivet, og fulgt opp ESA-sak om mineralavfallsdirektivet ved å kommentere saken i media (bl.a. gjennom artikkel i BT og Dagsnytt 18). Vi har hatt mye aktivitet på sosiale medier for å spre budskapet vårt om gruvedumping, blant annet gjennom å spre undervannsbilder av Førdefjorden og dele bilder og info fra protestleiren ved Repparfjorden. Politisk ledelse har også besøkt leiren.

Vi har fortsatt vårt samarbeid med Earthworks opp mot internasjonalt samarbeid om gruvedumping, særlig rettet mot investeringsbanker. Vi har gitt innspill til minerallovutvalget som i 2022 skal legge frem en NOU med forslag til endringer i mineralloven.

AKSJON VED REPPARFJORDEN.
FOTO: ANNA BIRKELAND OLERUD

PARTIENE MÅTTE SVARE FOR SINE STANDPUNKT TIL DUMPING AV GRUVEAVFALL I NORSKE FJORDER DA
NATURVERNFORBUNDET OG NATUR OG UNGDOM INVITERTE TIL VALGKAMPÅPNING I VEVRING VED FØRDEFJORDEN.

Når det gjelder mineralutvinning på havbunnen, har vi deltatt på internasjonalt seminar hvor rapporten "At a Crossroads - Europas role in Deep Sea Mining" ble lansert. Vi har sendt inn felles høringsinnspill til forslag til konsekvensutredningsprogram for mineralvirksomhet på norsk kontinentalsokkel sammen med Natur og Ungdom, Greenpeace, WWF, Sabima og Framtiden i våre hender, og fått mediedekning på dette.

Naturglede

Vi har i 2021 fortsatt å dele ut aktivitetsmidler til lag som har gjennomført en rekke turer, arrangementer og kampanjer for å få folk ut og oppleve naturen. Til tross for korona har vi hatt relativt god aktivitet rundt om i landet. Lavterskelturer i folks nærmiljø har blitt prioritert. Det har blant annet blitt arrangert slåttekurs i Lofoten, humlevandring på Ås, temakurs og naturverksted på Mostun i Stavanger, kurs i artskartlegging to steder i landet, vassdragstreff i Vågå, og mye mer. Totalt har vi hatt omtrent 1 027 personer på tur og ulike aktiviteter. Av disse er det en stor andel barn og unge. I tillegg har vi fortsatt vår satsning på digitale kanaler.

Vi har også gitt støtte til flere turer i lokal- og fylkeslag med inkludering av innvandrere i fokus. Det har hatt god suksess, særlig der hvor det er samarbeid med andre organisasjoner og aktører. Vi har fått med omtrent 750 personer med innvandrerbakgrunn på arrangementer og turer i 2021, der av mange som vi traff og engasjerte på Flerkulturell Friluftsfest. I sekretariatet har vi fortsatt å dele Facebook-poster med turtips på mange ulike språk, der vi har nådd ut til 38 000 personer, og vi har fortsatt å arbeide sammen med fylkeslagene om å øke integrering i organisasjonen vår.

Oppdrag Fuglekasse ble lansert i 2018, og fikk i 2020 nye midler fra Sparebankstiftelsen til å fortsette i tre nye år, ut 2022. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Miljøagentene, BirdLife Norge og Naturvernforbundet. Mange lokallag både i Naturvernforbundet, Miljøagentene og BirdLife har arrangert aktivitetsdager i 2021 med fuglekassesnekring, med stor suksess. Vi jobber med å finne videre finansiering for prosjektet utover 2022.

I 2021 har vi fortsatt fjorårets fokus på digitale kanaler hvor vi oppfordrer folk til å komme seg ut i naturen. Blant annet har vi hatt en serie med webinarer med ulike naturtema. Vi produserte fire nye webinarer, og jobbet også aktivt med å spre de seks lynkursene fra 2020, som er like aktuelle i år.

Vi har brukt en del midler på å sponse disse digitale arrangementene på Facebook, men i stor grad virker det som om de sprer seg naturlig ettersom folk deler det med vennene sine. Vi mener at disse populære sendingene har bidratt til at flere får en tilknytning til hva som finnes i sin nærmiljø, og at dette bidrar til at både voksne og barn kommer seg ut, særlig i denne vanskelige tiden.

Vi har også laget mye annet innhold til sosiale medier, med bilder og tekster hvor vi oppfordrer følgerne til å gå på tur i naturen. Det inkluderer alt fra enkle bilder av skog med en kort tekst om at «naturen er alltid åpen» til oppskrifter på fugle- og flaggermuskasser og så videre. I forbindelse med sommerferien lagde vi en facebookgruppe («*Del ditt naturbilde*») hvor vi oppfordret folk til å dele fine naturbilder de hadde tatt selv. Målet med gruppen var å spre naturglede og inspirere folk til å gå på tur i naturen. Spesielt fine bilder ble videreformidlet på Facebook-siden vår.

Skog

Også i 2021 har både skogutvalget, lokale naturvernere og Naturvernforbundet arbeidet mye med Follsjå ved Notodden. Der er store skogområder med både nasjonale og internasjonale verneverdier truet. Gjennom 2021 har Naturvernforbundet i Oslo og Akershus mottatt støtte fra sekretariatet slik at det kan ha en full stilling som jobber med skogsaker for hele organisasjonen.

Vi lanserte sammen med NU, WWF og Sabima "Skogpolitikk på naturens premisser", et ti-punkts utfyllende notat til politikerne i valgkampen.

Naturvernforbundet har også i 2021 sammen med WWF og Sabima påklagd en rekke søknader om utplanting av fremmede treslag, særlig sitka- og lutzgran. Vi får stanset noe, men fremdeles slipper for mange til. Vårt mål er at det skal bli forbudt å bruke høyrisiko-fremmedarter i skogbruket. Vi har også ryddedugnader der vi fjerner uønskede treslag fra naturen i samarbeid med grunneiere. Arbeidet mot fremmede treslag fortsetter også politisk. Vi har gitt flere innspill på skogpolitikken både til KLD og LMD.

Vi har gitt flere innspill og avgitt høringssvar om skogvernet på Statskog sine arealer på Helgeland. Skogarbeidet har fått god mediedekning, særlig knyttet til Follsja. Vi har også skrevet kronikker angående skogvern og vernebehov. Naturvernforbundet samarbeider med skogutvalget og flere fylkeslag som er sterkt engasjert og gjør svært mye godt skogarbeidet.

Landsmøtet vedtok en uttalelse med sterk bekymring knyttet til at dagens skogsdrift som truer mangfoldet i skogen og er også dårlig for klimaet. Landsmøtet krever store endringer i norsk skogforvaltning i tråd med våre krav om skogpolitikk på naturens premisser.

Ny naturavtale og Aichi-mål

I 2021 som i 2020 skulle det egentlig være internasjonalt toppmøte for naturmangfold med forhandlinger om en ny naturavtale. Dette ble utsatt igjen på grunn av koronapandemien, men vi har likevel gjort en del arbeid opp mot dette, i samarbeid med Friends of the Earth, ForUM og et nettverk av internasjonale aktører vi er blitt kjent med gjennom arbeidet.

Spesielt har vi løftet den nye naturavtalens skisserte mål om 30% vern av natur både på land og i havet. Vi har skrevet flere kronikker og hatt store NRK-oppslag om hva dette kan bety for havvern spesielt.

Fase ut fossil energi

Møteplasser og organisasjonsarbeid

Broen til framtiden i Oslo, Innlandet, Rogaland og Trøndelag: «Broen til framtiden» er en stor konferanse for en rettferdig klimaomstilling som Naturvernforbundet arrangerer sammen med fagbevegelsen, trossamfunn og forskere. Konferansen i 2021 ble gjennomført digitalt med sending fra Klimahuset i Oslo over 2 dager, 11.-12. februar 2021.

Det ble også gjennomført tre regionale konferanser etter samme modell. Naturvernforbundet i Trøndelag hadde konferanse i 9. november med et variert program om omstilling, landbruk og mat, Naturvernforbundet i Rogaland med lokale aktører arrangerte konferanse 18. november med tema Energi og jordbruk i det grønne skiftet, og Naturvernforbundet i Innlandet hadde konferanse 22. november med blant annet naturens plass i det grønne skiftet og norsk hyttekultur på programmet. Gjennom disse konferansene satte vi behovet for omstilling på agendaen og viste frem eksempler på bærekraftige arbeidsplasser. Arrangementene hadde til sammen et par hundre deltakere, og ble i tillegg sendt på nett.

Klimaseminar for studenter: 1.-3. oktober ble årets klimaseminar for studenter arrangert i Trondheim med over 70 deltagere fra studentlag over hele landet. Hovedtemaet var havets framtid.

Olje, klima og energi

Redusert oljeleting

Norge eksporterer årlig utslipp på rundt 450 millioner tonn CO₂ gjennom at vi produserer og selger olje og gass, omtrent 9 ganger våre egne utslipp. Vi er altså verdens syvende største eksportør av klimaendringer. For å forsøke å redusere Norges produksjon av olje og gass har vi i Naturvernforbundet forsøkt å påvirke letepolitikken og oljenæringas skatteregime, samt avgitt høringsvar på enkelte prøveboringer.

Gjennom året har vi i vårt arbeid med olje og gass hatt et godt og konstruktivt samarbeid med de andre norske organisasjonene som er en del av Global Gas and Oil Network (GGON), nemlig Natur og Ungdom, Greenpeace og WWF. Vi har delt ressurser og kompetanse, og koordinert utspill og høringsvar. Vi har også knyttet et tettere internasjonalt nettverk gjennom GGON, som har vært delaktige i dannelsen av Beyond Oil and Gas Alliance, et initiativ hvor flere land tar til orde for å begrense egen oljeproduksjon.

La olja ligge – valget 2021

Gjennom 2021 har Naturvernforbundet hatt en egen kampanje med et mål om et skifte i oljepolitikken etter høstens stortingsvalg. Kampanjen har bestått av å påvirke politikere og øvrig befolkning, samt å synliggjøre behovet for et paradigmeskifte i Norges rolle som olje- og gassprodusent. Vi har hatt mer ressurser til arbeidet mot olje og gass enn tidligere, og har blitt en stadig viktigere autoritet og kunnskapskilde på feltet.

BANNER FOR KAMPANJEN "LA OLJA LIGGE".

ILLUSTRASJON: GINA GYLVER

Gjennom året har vi avholdt webinarer om oljeskatt og oljelobbyen, i tillegg til seminar under Arendalsuka. Vi har jobbet hyppig med å dele fakta og knuse myter om norsk oljeproduksjon, gjennom arbeid både i sosiale og tradisjonelle medier.

Kampanjen fikk drahjelp av flere definerende rapporter fra FNs klimapanel (IPCC) og det Internasjonale Energibyrået (IEA). I tillegg ble rapporten SSB lagde på oppdrag fra oss i 2020 brukt flittig, som tok for seg økonomiske konsekvenser av en mer restriktiv oljepolitikk.

Dessverre førte ikke utfallet av valget til et skifte i oljepolitikken. Vi mener likevel at vi fikk til mye gjennom året, og at debatten om norsk oljeproduksjon er på et helt annet sted enn ved starten av 2021. Foreløpig har det ført til en prosess for å endre på skatteregimet, samt at 26. konsesjonsrunde, en av to tildelingsprosesser på norsk sokkel, ikke blir å finne sted i 2022.

Energibruk og energieffektivisering

Arbeidet med energiforbruk i bygg har dreid seg om politiske innspill for å øke satsningen på energieffektivisering. Vi har samarbeidet med mange andre organisasjoner og aktører om innspill til endringer i nettleien, Enovas støtteordninger og andre virkemidler. Vi hadde en egen kåring av de beste partiprogrammene for energismarte hjem med seminar hvor resultatene ble lagt frem. Med de høye strømprisene har det vært ekstra oppmerksomhet, og vi har delt mye i sosiale medier for å få oppmerksomhet om muligheten for å spare energi og behovet for økt satsing på dette. Vi har hatt seminarer om energieffektivisering, både som en del av Arendalsuka og i Oslo. Energieffektivisering har også vært viktig for det nye energiutvalget i Naturvernforbundet som har skrevet om virkemidler både for bygg, industri og forbruk.

Energiutvalg

Landsmøtet vedtok å opprette et energiutvalg, og dette ble satt ned på landsstyremøtet i juni med 12 medlemmer. Utvalget har hatt flere møter og jobbet med mange saker, blant annet to rapporter, en om energieffektivisering og en om hydrogen og andre energibærere. Disse ble lagt frem for landsstyret på møtet i november hvor det ble vedtatt uttalelser basert på rapportene.

Natur- og klimavennlige transportløsninger

Arbeidsprogrammet for 2020–2022 sier at Naturvernforbundets sekretariat skal bistå fylkeslag i arbeidet mot to store klima- og naturskadelige samferdselsprosjekter, og landsmøtet presiserte i juni 2021 at dette skulle være tredje rullebane på Gardermoen og ferjefri E39 på Vestlandet.

I starten av 2021 hadde Naturvernforbundet sammen med flere organisasjoner et møte med to statssekretærer for å diskutere spørsmålet om en tredje rullebane, basert på et brev 14 organisasjoner sendte på tampen av 2020. Vi fortsatte med et felles om samme tema til Stortinget i forbindelse med behandling av Nasjonal transportplan 2022–2033 (NTP). Saken er blitt fulgt opp i valgkampen og i regjeringsforhandlingene på høsten, og det er gledelig å registrere at Hurdalsplattformen fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet inneholder et punkt som sier at det skal settes ned et uavhengig utvalg som skal vurdere framtidig kapasitet og behov ved Oslo Lufthavn, og at planarbeidet ikke videreføres inntil dette arbeidet er sluttført. Det er i det minste en betydelig delseier. Naturvernforbundet har også gitt innspill til Samferdselsdepartementets arbeid med en strategi for luftfarten, der spørsmålet om tredje rullebane og en eventuell fortsatt vekst i flytrafikken står sentralt.

Ferjefri E39 er den andre utvalgte saken. Naturvernforbundet sentralt har bistått fylkeslaget i Hordaland i arbeidet, og det har vært mye kommunikasjon rundt dette på sosiale medier, blant annet i valgkampen.

Naturvernforbundet sentralt deltok også med nestleder og med fagsjef på åpent møte om Møreaksen i regi av lokallaget i Ålesund og omegn i november. Å stanse Hordfast og Møreaksen inngikk i Naturvernforbundets innspill til Stortingets behandling av NTP og til regjeringsforhandlingene på høsten samt i et brev til den nye samferdselsministeren.

Naturvernforbundet har brukt mye tid på motorveipolitikken i 2021, både inn mot NTP på våren/forsommeren og i valgkampen og opp mot ny regjering. Naturvernforbundets leder og to nestledere har vært på flere turer og besøkt strekninger der nye veier er planlagt bygd ut, og vi har brukt penger på å ta gode filmer og filmsnutter, blant annet ved hjelp av drone. Dette materialet er brukt aktivt i valgkampen og opp mot regjeringsforhandlingene. Hovedbudskapet er at vi må stanse bygging av overdimensjonerte motorveier for høy fart, som gir store inngrep og klimagassutslipp. Vi har engasjert oss i konkrete saker, som E6 gjennom naturreservatet Lågendeltaet, en sak landsmøtet vedtok en uttalelse om – og vi har også brukt betydelig krefter på å oppnå mer strukturelle endringer i form av at penger må flyttes fra store prosjekter og over på økt vedlikehold, og at regelverket for dimensjonering av veier (veinormalene) må endres. Stortingets avtale om statsbudsjettet for 2022 inneholder lyspunkt, og Naturvernforbundet vil jobbe videre med både systemendring og konkrete prosjekter i 2022.

DØLEBRUKRYSSET, E39 VED KRISTIANSAND.
FOTO: ESPEN MILLS

Internasjonal

Klimarettferdighet står sentralt i Naturvernforbundets klimaarbeid. Vi jobber for at Norge skal gjøre sin rettferdige andel av den globale klimadugnaden som kreves under Parisavtalen i tråd med vårt historiske ansvar og vår økonomiske kapasitet. Dette avhenger av at Norge både kutter nasjonale utslipp, og bidrar til utslippskutt og tilpasning i land i Sør med minst ansvar for klimakrisa, og minst kapasitet til omstilling.

På grunn av pandemien ble det ingen klimatoppmøter eller –forhandlinger i 2020, og toppmøtet (COP26) ble utsatt til november 2021 i Glasgow. Naturvernforbundet deltok på COP26. Naturvernforbundet tok initiativ til en pressebriefing/et frokostmøte om klimatoppmøtet på Klimahuset før forhandlingene begynte, med deltagelse fra Norges delegasjon, UNDP, Dagfinn Høybråten fra Kirkens Nødhjelp og andre. Naturvernforbundets arbeid i Glasgow inkluderte jevne møter i regi av ForUMs klimagruppe med Norges klimaforhandlere, tett kontakt med globale partnere i Friends of the Earth og Climate Action Network (CAN), og kontakt med norske journalister som enten vil diskutere forhandlingstemaer eller bli koblet til internasjonale kontakter. Naturvernforbundet hadde flere medieoppslag, for eksempel i VG om [referanser til utfasing av olje og gass i slutterklæringen](#) og i NRK om [kritikk av utfallet av forhandlingene om kvotehandel](#) (ledet av Norges klima- og miljøminister Espen Barth Eide).

Naturvernforbundet har også vært sentralt i norske organisasjoners deltagelse i Global Gas and Oil Network (GGON), som jobber med omstilling i petroleumssektoren i hele verden. GGON har støttet norske organisasjoners arbeid, og norske GGON-organisasjoner samarbeidet tettere på nasjonale og internasjonale energipolitiske spørsmål rundt stortingsvalget i 2021.

Miljøvennlig hverdag

Naturvernforbundet har hatt økt fokus på redusert forbruk og sirkulær økonomi i 2021. Vi har:

- Bistått flere kommuner med utvikling av deres plast- og forbruksstrategier.
- Jobbet for bedre forbrukspolitikker som redusert moms på reparasjoner, karbonavgift på import, utvidet produsentansvar, forbud mot unødvendig plastbruk og økning av andelen resirkulerte materialer på markedet.
- Synliggjort Naturvernforbundets krav til forbrukspolitikker opp mot valget 2021.
- Klagd inn Telenor for feilaktig miljøpåstander rundt deres SWAP-abonnement og fått medhold hos både Miljøklagenemnda og hos Forbrukertilsynet. Disse påstandene er nå fjernet.
- Formidlet tips til hvordan man kan bli mer miljøvennlig i hverdagen, på egne nettsider, sosiale medier og i media. Vi har hatt en rekke forbrukssaker på Instagram for å nå nye målgrupper.
- Lansert pilotprosjektet reparasjonsgavekortet.no
- Holdt en serie webinarer med temaet «Grønn vekst – er det mulig?»
- Ny satsning på energismart.no med hovedfokus på oppvarmingsløsninger og ENØK.
- Gitt innspill til regjeringens arbeid med en strategi for sirkulær økonomi og politiske partiers partiprogram

Strandrydding og marin forsøpling

I forbindelse med Naturvernforbundets “Et forsøplingsfritt nærmiljø”, støttet av Miljødirektoratet, har totalt 11 fylkes- og lokallag over hele landet etter søknad fått tildelt aktivitetstilskudd til totalt 14 prosjekter fra potten på rundt 1 000 000 kroner i 2021. I tillegg har vi fortsatt satsningen i de nordligste fylkene og tildelt midler til lokal koordinering i Troms og Finnmark. Som en del av satsningen finansierer Naturvernforbundet egen prosjektmedarbeider hos de to fylkeslagene med ansvar for rådgivning og koordinering innenfor feltet plastavfall på avveie fra fiskeri og oppdrett, ansvar for ryddeaksjoner med skoleungdom og andre, kartlegging av problemlokaliteter og kampanje - og formidlingsarbeid relatert til marin forsøpling.

I tillegg har vi oppmuntret til hverdagsrydding gjennom en av våre hovedkanaler for marin forsøpling, Facebook-siden «2 - Minutters strandrydding - Se hva jeg fant!». Her oppfordrer vi gruppemedlemmene til å rydde litt hver dag og dele sine funn med resten. Denne gruppa har vokst jevnt i 2021, nærmer seg nå 5000 deltakere og har hatt rundt 500 innlegg i perioden.

Gruppen har følgende viktige funksjoner:

- Hjelp publikum med identifisering av strandsøppelgjenstander
- Dokumentere hva slags avfall man finner langs kysten, fordelt på kildefraksjon
- Oppmuntre frivillige ryddere ved at de alltid har en kanal for å dele funn, stille spørsmål eller lufte bekymringer med likesinnede.

I det øvrige arbeidet med strandrydding og kommunikasjon om plastutfordringer har vi samarbeidet bredt med nasjonale organisasjoner og forvaltningsorganer som Hold Norge Rent, Handelens Miljøfond, friluftsrådene, Senter for marin forsøpling og Miljødirektoratet. Vi har også et mangfold av ulike samarbeidsaktører som er involvert i direkte strandryddingsaksjoner, som kan variere fra aksjon til aksjon, både lokalt og regionalt.

Sekretariatet har også i år fulgt opp flere lokale forsøplingssaker. Vi har bistått lokal- og fylkeslag i deres jobb med å sikre opprydning og vi har fulgt opp tips fra både medlemmer og andre. I løpet av året har vi spesielt fulgt opp pellets-utslippet i Nordsjøen. Etter henleggelse i Norge i august, har sekretariatet fortsatt jobben med oppfølging av saken sammen med tysk miljøbevegelse som nå vil jobbe opp mot tysk politi. Vår anmeldelse av plastforurensning ved hovedmottaket til Dekkretur førte til dom og millionbot til selskapet.

Plast og avfallspolitikk

I løpet av 2021 har Naturvernforbundet styrket samarbeidet med andre europeiske miljøorganisasjoner på plast- og avfallsfeltet. Gjennom nettverket «*Break free from plastic*» har vi igjennom året deltatt i arbeidsgrupper, koordinert innspill, samarbeidet om rapportskrivning, og levert høringsuttalelser på pågående EU-prosesser om blant annet engangsplast, mikroplast og biobasert plast. I Norge arbeider vi fortsatt spesielt med et utvidet produsentansvar for alle som omsetter plast, og et forbud mot engangsprodukter med høy risiko for forsøpling.

I løpet av høsten har vi sammen med WWF og Framtiden i Våre Hender arbeidet med rapporten «Fra strategi til handling» om konkrete tiltak og virkemidler for en bedre plastpolitikk i Norge. Denne ble overlevert klima og miljøministeren under lanseringsarrangement på Kulturhuset i Oslo.

Kampanjer

Vi har gjennom 2021 kjørt flere holdnings og informasjonskampanjer rettet mot folk flest på plastrelaterte temaer som «do og avløps-vett» som handler om å unngå å putte ting i do og avløp som kan tette rør og føre til forurensning. Vi har laget animasjonsfilm om hvordan man kan begrense mikroplastforurensning ved klesvask. Videre har vi fått laget en ny animasjonsfilm om rydding og registrering av plast-pellets på avveie.

Arrangementer

I løpet av 2021 har vi i arrangert og deltatt på flere plast-arrangementer, både fysisk og på nett. I samarbeid med fylkeslaget i Trøndelag arrangerte vi i april et digitalt seminar om landbruksplast. Med gode innledninger fra både Naturvernforbundet, forskere, avfallsbransjen og kommune-sektoren og over 100 deltagere var seminaret en stor suksess. Under Arendals-uka i august deltok vi på arrangementer om plastemballasje og kunstgress. Som en følge av smittevernrestriksjoner måtte vi utsette lanseringen av plast-rapporten «Fra strategi til handling» fra desember til februar 2022.

Vi deltok og på et webinar i regi av fylkeslaget i Trøndelag, Sogn og Fjordane og Hordaland om "Plastfritt nærmiljø".

Plast- og giftfri

Vi videreførte fjorårets arbeid og har igjennom hele året arbeidet med å veilede barnehager og skoler for å bli plast- og giftfrie gjennom månedlige utfordringer. Vi har fått laget noen flotte animasjonsfilmer for å få flere barnehager og skoler med på prosjektet, og ved årets utgang var det ca. 40 stykker med.

Vi var også med på "Grønn superfredag" i samarbeid med Grønt Flagg, hvor alle de 500 skolene som var med, fikk tilbud om å bruke «plast- og giftfri» som en del av sitt arbeid knyttet opp mot Verdens Miljødag.

Vi har jobbet videre med regionale prosjektledere i organisasjonen, og er stolte over at «Plast- og giftfri» ved årets utgang er en del av arbeidet i både Hordaland, Rogaland, Sogn og Fjordane, Trøndelag og Finnmark/Troms.

Direktoratet for Forvaltning og Økonomistyring har vedtatt at alle norske kommuner skal få tilbud om veiledning for å bli giftfrie og plastsarte barnehager, samt at ved offentlige anskaffelser av plast skal man ha særlig fokus på at bygg og lekeplasser, herunder falldekke, møbler og tekstiler i skoler og barnehager, ikke inneholder helse- og miljøfarlige stoffer. Man skal også vurdere ombruk, vurdere alternativer til plast, og bidra til økt innhold av materialgjenvunnet plast.

Energismart

Energismart.no har vært en nysatsning med tanke på å videreføre både samarbeidspartnere og aktivitet fra Oljefri, formidle energieffektivisering, fornybare energiløsninger og Naturvernforbundets energipolitikk. Her kombinerer vi det internasjonale arbeidet med TopTen HACKS (Heating and Cooling Knowhow and Solutions) og elementer fra det tidligere Oljefri-prosjektet.

Det europeiske samarbeidsprosjektet TopTen har fortsatt vært viktig for Naturvernforbundet. TopTen-samarbeidet har som mål å gi forbrukerne oversikt over de mest energieffektive løsningene innenfor oppvarming og kjøling, samt smarte ENØK-tiltak.

I 2021 har vi hatt en rekke ENØK-kampanjer i sosiale medier og spesielt på høsten hvor fokuset rundt strømprisene har vært svært aktuell. Med over 50 ulike poster om forskjellige energitips og energiløsninger fra nettsiden har vi vist at Naturvernforbundet er en aktør som både jobber med den overordnende energipolitikken og et miljøvennlig forbrukerperspektiv.

Ta vare på det du har – forbrukspolitik

I samarbeid med ledelse og ut ifra prinsippprogram, arbeidsprogram og landsstyremøtteuttalelser har vi utarbeidet forbrukspolitiske krav som ble brukt i arbeidet for et miljøvalg i 2021. En oversikt over kravene finnes på en egen nettside som vi har sendt til både lokallag (gjennom nyhetsbrev) og til politikere/rådgivere som har bedt om innspill til forbrukspolitik. Målet her å jobbe mer målrettet med forbrukspolitikken i årene som kommer. Obligatorisk merking av forventet levetid, momsfritak på

reparasjon og retten til å reparere er noen av de viktigste kravene for redusert forbruk.

Vi fortsetter å sitte i nettverket *Right to repair* som gir oss innsikt i hva som skjer forbrukspolitikken i EU og ellers i verden. I tillegg har vi kartlagt nye håndverkere over hele landet til nettsiden tavarepaedetduhar.no.

Ett år til

“Ett år til” er en 3-årig kampanje vi har fått 6,9 millioner i støtte til fra Sparebankstiftelsen DNB. Formålet er å vise koblingen mellom vårt eget forbruk og de konkrete naturødeleggelserne det bidrar til. Gjennom en større kunnskapsinnhenting skal vi vise hvilke inngrep vi sparer naturen for ved å ha ulike produkter ett år til. Vi skal også synliggjøre konkrete handlingsalternativer for å redusere forbruket vårt, som bl.a. klesbyttedager, fiksefester, nabolagsmarked, nettsiden tavarepaedetduhar.no og andre sirkulære løsninger. Prosjektet hadde oppstart på høsten 2021 hvor vi blant annet jobbet tverrfaglig med en strategi for prosjektet. Her planla vi aktiviteter for 2022, hvor vi skal innhente nødvendig kunnskapsgrunnlag om natur- og arealinngrep til ulike produktkategorier med mål om å starte første del av den utadretta kommunikasjonskampanjen allerede neste høst.

Reparasjonsgavekort

Reparasjonsgavekort ble lansert som et konsept i november 2020. Budskapet var: Gi en reparasjon i julegave! Dette mener vi er en av de mest miljøvennlige og trivelige julegavene man kan gi og vi håper og tror det inspirerte flere til å reparere ting, som gave eller ikke. Oppfordringen gikk til hele landet, men vi hadde en pilot i Bergen og Oslo hvor vi i samarbeid med reparatører solgte reparasjonsgavekort som kunne innløses hos dem. Overskudd fra uinnløste gavekort ved 1. januar 2022, vil gå til Naturvernforbundets arbeid. Vi solgte totalt reparasjonsgavekort for 80 000 kroner. Informasjon og gavekortsalg ble lagt under tavarepaedetduhar.no, men med egen URL: reparasjonsgavekortet.no.

Kampanjer i sosiale medier

Vi har hatt mange poster med forbrukspolitiske budskap med bruk av bilder med Naturvernforbundet som tydelig avsender. Disse har blitt blant våre mest engasjerende poster på sosiale medie-plattformen Instagram. Det viser at forbruk engasjerer, særlig blant unge voksne kvinner.

Den store klesbyttedagen

Heller ikke i år lot Den store klesbyttedagen seg arrangere. Derimot holdt vi et lynkurs i Miljøvennlig garderobe, samt sendte ut eposter til alle sympatisører på klesbyttedagen med tips både til Back Friday og jul. Vi har også begynt arbeidet for 2022, og fått på plass gode samarbeidspartnere med Norges Husflidslag og Grønt Flagg. Vi gleder oss stort til Den store klesbyttedagen i 2022!

Vi har fokusert mye på å videreutvikle tekstilpolitikken vår, følge utviklingen i EU og gi innspill der, og har blant annet fått på plass en god uttalelse om produsentansvar, på blant annet tekstiler.

Internasjonalt arbeid

Naturvernforbundet har et omfattende internasjonalt prosjektarbeid. Samarbeidet med lokale miljøorganisasjoner er et viktig bidrag for å gjøre dem til sterkere aktører. Gjennom praktisk arbeid gjør vi hverdagen lettere for mange, og våre partnere bygger opp egen organisasjon. Mange av våre partnerland har begrenset politisk rom for det sivile samfunn, likevel deltar de fleste av våre partnere i viktige prosesser med bidrag til utvikling av bedre miljøpolitikk. Det er mulig å følge store og små nyheter fra det internasjonale prosjektarbeidet på Facebook i gruppen «Naturvernforbundet Internasjonalt».

Russland og Ukraina

2020 var det andre året i et treårig program fra Klima- og miljødepartementet med årlig støtte på 2 500 000 kr til prosjektet “*Miljø i Russland*” med støtte og samarbeid med russiske miljøgrupper.

2021 var det første året i et treårig prosjekt støttet av Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) med penger over Atomhandlingsplanen. Prosjektet «*Fra lukkede rom til åpenhet*» skal fremme sikker dekommisjonering av gamle atomreaktorer i Russland og Ukraina, og fikk i 2021 en årlig støtte på 2 250 000 kroner.

Naturvernforbundet har siden 90-tallet samarbeidet med russiske miljøorganisasjoner. De siste årene har arbeidsforholdene for sivilsamfunnet i Russland blitt stadig vanskeligere. Derfor har vi det siste året lagt vekt på hvordan vi og våre samarbeidspartnere kan bedre rutiner og styrke digital sikkerhet, samt hva som kan gjøres når spesielle situasjoner oppstår.

Vår søsterorganisasjon Friends of the Earths medlem i Russland er *Russian Social-Ecological Union*. Det er en viktig paraplyorganisasjon med medlemsgrupper over hele Russland. Situasjonen for sivilsamfunn i Russland er svært krevende med mange store miljøutfordringer, vanskelige finansieringsmuligheter og lover som rammer organisasjoner som mottar penger fra utlandet. Social-Ecological Union tar ikke imot penger fra utlandet, og har heller ikke hverken kontor eller ansatte, men er likevel en viktig partner for Naturvernforbundet i det frivillige arbeidet. Her kan du lese mer om vilkårene for russisk miljøbevegelse: <https://naturvernforbundet.no/internasjonalt/naturvernforbundet-stotter-russiske-miljoaktivister-article42125-2853.html>

I Ukraina samarbeider vi med miljøorganisasjonen *Ecoaction*. De er basert i Kyiv, men har god kontakt med miljøgrupper ellers i landet, og har flere frivillige involvert i arbeidet sitt. Ecoaction jobber med energi og energisparing, klima, transport, luftforurensing og landbruk.

Til tross for den vanskelige situasjonen har våre partnere fortsatt med å overvåke utsatte naturområder, fremme kunnskap og interesse for naturvern og finne frem til miljøvennlige løsninger gjennom prosjektet *Miljø i Russland*.

Tross mange utfordringer vil vi si at partnere har gjennomført sine aktiviteter på utmerket vis og hatt gode resultater gjennom året. For eksempel er det nå etablert en vernestrategi på regionalt nivå på Kola, og vår partner har fulgt utviklingen tett for å gi innspill og ta del i prosessen. Etter mange utsettelse og hindringer i veien signerte guvernøren for Murmansk regionen endelig etableringen av Teriberka Nasjonalpark den 13. september 2021, en stor seier for de som har jobbet med dette i flere år. Arbeidet med naturvern, kommunalt avfall, miljøundervisning og klima er støttet av Klima- og miljødepartementet.

Med prosjektet «Fra lukkede rom til åpenhet» samarbeider Naturvernforbundet med russiske og ukrainske partnere, for økt åpenhet og bredere deltakelse i atomkraftspørsmål. Prosjektet har gitt russiske og ukrainske partnere mulighet til å være pådriverne for økt atomsikkerhet, for rask og sikker nedstenging av gamle atomreaktorer og for sikker lagring av atomavfall. En viktig del av arbeidet har vært å hjelpe lokale og regionale aktører til å kunne delta i beslutninger om atomkraft-opprydding. Her kan du lese mer om atomopprydding i Russland: <https://naturvernforbundet.no/atomkraft/atomkraft-opprydding-i-russland-article42373-2847.html>. Prosjektet er støttet av Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet.

Naturvernforbundet er bekymret for rammevilkårene for våre russiske partnere og har bistått med systematisk gjennomgang av arbeidet med tanke på å redusere politisk risiko. Vi har gjennomført flere digitale samlinger/treninger med russiske eksperter. I tillegg til våre årlige rapporter om vilkår for sivilsamfunn, har vi utarbeidet en norsk kort-versjon her:

<https://naturvernforbundet.no/internasjonalt/naturvernforbundet-stotter-russiske-miljoaktivister-article42125-2853.html>.

Etter Russlands invasjon i Ukraina i 2022 har arbeidsforholdene for sivilt samfunn i Russland blitt ytterligere innstrammet, men Naturvernforbundet er innstilt på å videreføre folk-til-folk samarbeidet så langt det går. Ecoaction, vår partner i Ukraina, er fortsatt operative og driver dokumentasjon av krigens naturødeleggelser, følger sikkerheten rundt de okkuperte atominstallasjonene og understreker nødvendigheten av energiomlegging bort fra russisk olje og gass. Følg nyhetsoppdateringer fra Ecoaction her: <https://en.ecoaction.org.ua/>

Operasjon Dagsverk-prosjektet i Nigeria

Naturvernforbundet og Natur og Ungdom samarbeider med ERA (Friends of the Earth Nigeria) om Operasjon Dagsverk-prosjektet i Nigeria. Prosjektet handler om å gi ungdom som vokser opp med fattigdom, arbeidsløshet og oljeforurensning kunnskap om hvordan de selv kan skape en lysere framtid. Prosjektet startet i 2018, går over fem år og består av tre deler: Utdanning i skolen, entreprenørskap og ungdomsorganisering.

En konflikt om hvem som skal lede ERA startet høsten 2020. Saken ble brakt inn for domstolene i Nigeria, som gav den ene fraksjonen en midlertidig rett til å disponere ERAs bankkonti. En endelig dom har ennå ikke falt. Midler til OD-prosjektet ble holdt tilbake gjennom hele 2021, og derfor har det ikke vært noen virksomhet i prosjektet dette året. Naturvernforbundet har blitt enig med Operasjon Dagsverk om å gjenoppta samarbeidet i 2022 med den fraksjonen som fortsatt disponerer ERAs bankkonti og som har gjennomført prosjektet så langt. Samarbeidet vil fortsette i redusert omfang og kvartal for kvartal.

EmPowering communities-prosjektet i Mosambik og Togo

Naturvernforbundet fikk ny samarbeidsavtale med Norad for 2021-25, med 6,375 mill/år, det samme som forrige periode. Planen bygger på erfaringene fra første fasen, men nå med mer vekt på lokal naturforvaltning og en bredere samfunnstilnærming, for å bidra til at lokalsamfunn skal bli mer robuste. Følgende elementer fra første fasen er fortsatt med: Introduksjon av brenselseffektive ovner til matlaging og soldrevne lamper i husholdningene, samt etablering av spare- og lånegrupper som plattform for å styrke husholdningenes økonomi.

I det første året har samarbeid blitt etablert med de nye lokalsamfunnene og med lokale myndighetsorganer. Kartlegging av nå-situasjonen på de ulike feltene er gjennomført, også informasjon om fordelene med forbedrede ovner og soldrevne lamper.

«Together for Inclusion»-prosjektet i Mosambik

Prosjektet har som mål å styrke livsgrunnlaget for personer med nedsatt funksjonsevne. Prosjektet er en del av et samarbeid mellom 18 norske organisasjoner i sju afrikanske land og koordineres av Atlasalliansen. Naturvernforbundet får ca. 10 mill. kr. for perioden 2020-22. Samarbeidsorganisasjonene våre her er de samme som i EmPowering Communities-prosjektet. Målet er å hjelpe enkeltpersoner til å etablere en inntektsgivende virksomhet. Familiene blir også involvert der det trengs. I 2021 var det 575 personer med nedsatt funksjonsevne som ble inkludert.

Media og kommunikasjon

I 2021 har Naturvernforbundet satt dagsorden og oppnådd god mediedekning innen en rekke temaer. Naturvernforbundet har i mange år vært miljøorganisasjonen med klart flest medieoppslag. Den trenden ble videreført og forsterket i fjor.

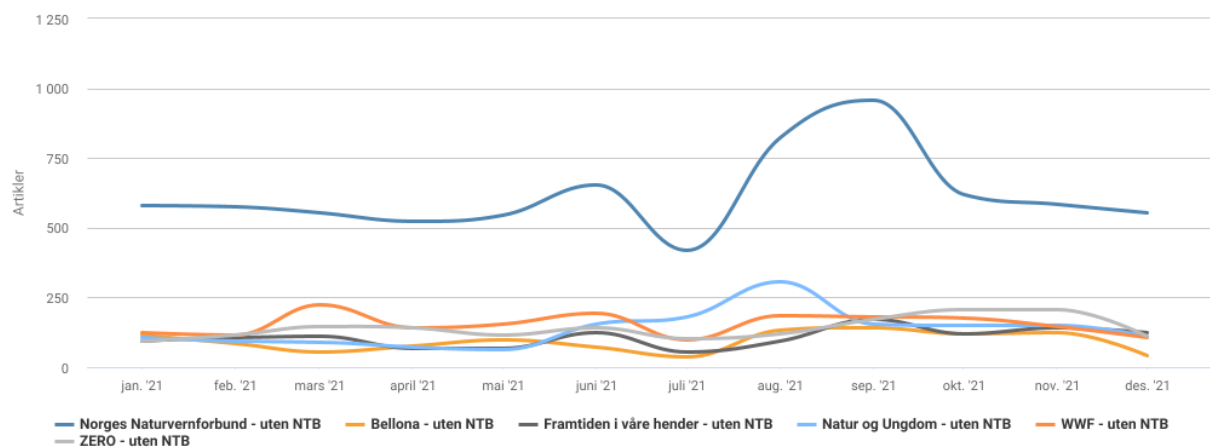
I 2021 registrerte Retriever hele 7381 mediesaker på Naturvernforbundet. Det er en økning på 824 saker, eller 13 prosent, sammenlignet med 2020. Andre miljøorganisasjoner ligger et godt stykke under. Det skyldes i stor grad Naturvernforbundets lokale organisering, med selvstyrte lokal- og fylkeslag som setter dagsorden på sine egne saker, og dermed oppnår hyppig dekning i lokale medier.

Et stort flertall av medieoppslagene er i lokale og regionale medier, noe som betyr at det er frivillige i Naturvernforbundets lokal- og fylkeslag som selv er i media, eventuelt supplert av ledelse sentralt.

August og september peker seg ut med spesielt mange mediesaker for Naturvernforbundet, henholdsvis 823 og 957. Det skyldes mye oppmerksomhet om Naturvernforbundets saker i valget, særlig knyttet til Naturvernforbundets valgkampanje med partiguide, utspillene om motorveier og mange lokale oppslag. De andre månedene har mellom 521 og 652 oppslag.

I tillegg fikk Naturvernforbundet fikk stor oppmerksomhet og god mediedekning med blant annet følgende temaer:

- Utvinning av olje og gass
- Klima, klimapanelets klimarapport, klimapolitikk
- Dumping av gruveavfall
- Vann- og vindkraft
- Vern av områder
- Rovdyr
- Motorveier
- Skogvern

Presseoppslag hver måned i 2021 som nevner de ulike miljøorganisasjonene. Kilde: Retriever

Økt bruk av digitale flater

Naturvernforbundet har i 2021 fortsatt satsningen på bruk av digitale kanaler for å engasjere, mobilisere og nå ut med viktige natur- og miljøsaker, samt rekruttere nye medlemmer. Aktiviteten har nå stabilisert seg på et høyt nivå.

Vi deler både eget og andres innhold, så både hyppighet og bredden på typer saker vi promoterer har økt sterkt. Vi har satset betydelig på annonsering på Facebook for å rekruttere nye medlemmer. Satsingen på digitale flater har de siste årene gitt flere følgere i sosiale medier, økt nettrafikk og mange tusen nye medlemmer.

Trafikk til nettsidene www.naturvernforbundet.no

År	Økter	Trafikkendring	Unike brukere	Innmeldinger
2021	1 071 394	-16%	797 609	2496
2020	1 271 122	2%	903 178	2 442
2019	1 243 214	66%	905 859	1 840
2018	750 921		750 921	819

Nøkkeltall Facebook: <https://www.facebook.com/naturvernforbundet>

År	Følgere	Rekkevidde per 28 dg (snitt)	Engasjement per 28 dg (snitt)	Innmeldinger
2021	70 647	354 217	43 640	2 235
2020	64 854	520 668	59 020	2 838
2019	52 408	488 352	48 542	2 668
2018	37 196	153 108	12 053	54

Det er jevn aktivitet også på Twitter, og i større grad lykkes vi også i at fagrådgivere og aktive bruker Twitter personlig (som seg selv) i tillegg til at Naturvernforbundet har en twitterkonto som jevnlig deler våre saker, utspill, nettsaker og nyhetsoppslag, samt gjenposter det våre fagrådgivere, aktive, tillitsvalgte og ansatte poster. Kontoen brukes i tillegg til live-tweeting av aktuelle hendelser, som f.eks klimasøksmålet, debattprogrammer på radio/tv og lignende. Twitter er en prioritert kanal for medie- og politikerpåvirkning, og vi går også inn i enkelte debatter på de saksfeltene Naturvernforbundet jobber med.

Vi har aktiviteter også i andre kanaler (Instagram, Youtube og LinkedIn), selv om de ikke er prioritert. Instagram har blitt noe høyere prioritert, spesielt tilknyttet valget. Vi publiserer en hel del på LinkedIn, men spredningen er marginal. Vi legger også ut stadig flere videoer på Youtube, og bruker kanalen aktivt til å spre våre digitale arrangementer. Vi har i 2021 også eksperimentert med annonsering på TikTok, SnapChat, LinkedIn, Twitter, Pinterest, Youtube og displayannonser via Google Ads.

I tillegg har vi flere temaflater og grupper på Facebook tilknyttet ulike fagfelt, uten at det har ført til den

store aktiviteten. I 2021 har vi lagt ned flere flater og grupper som ikke gir ønsket effekt, og opprettet nye for hele tiden å se hvor vi kan finne engasjement hos potensielle og eksisterende medlemmer, samtidig som vi prioriterer ressursene våre.

Hva søker folk etter og hva leses på nett

Det er spesielt "nytteposter" som genererer mye nettrafikk, og gir mer aktivitet enn rene nyhetssaker. Eksempler på disse er hvordan man skal bygge fuglekasse, bli med på klesbyttedag og lignende nyttige tips til forbrukere, noe som ser ut til å være etterspurt. Saker der vanlige folk har et handlingsalternativ, som for eksempel poster som oppfordrer til å bruke mindre plast, er også populære.

Et stort antall besøkende på nettsidene leser faktasaker om global oppvarming og enkelte engelskspråklige saker om blant annet miljøproblemer i Russland og Romania. Naturvernforbundet.no er også et yndet mål for elever som skal løse skoleoppgaver om klima og miljø. I 2021 ble det gjennomført et prosjekt for omlegging av nettsidene, med omfattende kartlegging av hvordan de eksisterende nettsidene brukes av de besøkende. Dette skal brukes til å ta med seg de best fungerende sidene, funksjonene og tjenestene når Naturvernforbundet får nye nettsider i 2022.

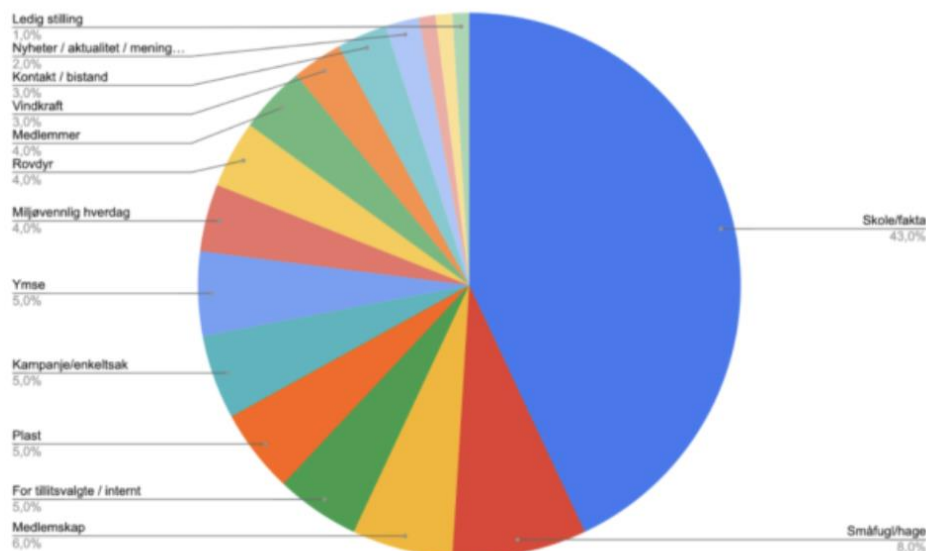
Google (søketrafikk) og Facebook er de to klart største trafikkdriverne for nettrafikk, ved siden av trafikk via epostkampanjer og direkte trafikk.

Arbeid med nye nettsider

Arbeid med nye nettsider er igangsatt. Vi har brukt kjernemodellen for å avdekke hvilke behov og muligheter som nye nettsider bør svare på, og engasjerte Are «Kjerne-karen» Halland for å holde kjerneverksteder med oss.

Et anbud ble lyst ut høsten 2021, og flere byråer deltok. Det ble besluttet å engasjere Dekode, som startet opp arbeidet før jul.

Hva kom du for å gjøre?

HVA BRUKER FOLK NATURVERNFORBUNDETS NETTSIDER TIL?

Nyhetsbrev

I 2021 har vi sendt ut ett nyhetsbrev til alle medlemmer: 15. oktober gikk brevet med emnefeltet "Ditt medlemskap nytter" ut til 22 130 epostadresser, og totalt 17 668 åpnet brevet. 1127 klikket seg videre til en av de linkede sidene.

Det er også sendt ut 13 av nyhetsbrevet "Nytt fra Naturvernforbundet" til rundt 650 tillitsvalgte.

I tillegg har vi fortsatt å sende ut mer temabaserte nyhetsbrev, med bakgrunn i spesifikke samtykker til å motta informasjon. Samtlige nyhetsbrev har generelt gode tall, med bra åpningsrate og få avmeldinger.

Dialog med støttespillere, medlemmer og givere

Stadig mer av kommunikasjonen med medlemmer og omverdenen går via sosiale medier, fortsatt med hovedvekt på Facebook. Vi har økt fra cirka 35 000 til over 70 000 følgere på Facebook de siste årene. Også Instagram har hatt en betydelig vekst fra cirka 7000 følgere i 2018 til rundt 18 000 følgere i 2021. Kommentarfeltene på Facebook preges av polariserte utsagn og påstander, så vi har strammet inn på retningslinjene våre og sensurerer (ved å skjule kommentarer) mer enn før. Vi blander oss også mindre inn i diskusjonene enn før. Vi fører ikke detaljert statistikk, men mottar anslagsvis 5000 kommentarer og meldinger via sosiale medier hver måned.

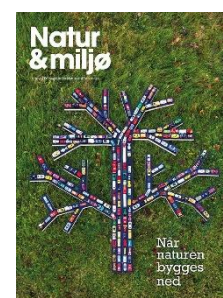
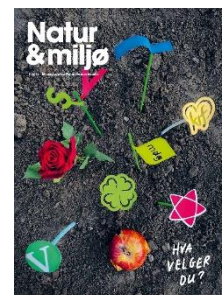
I 2020 forsøkte vi en ny strategi for å aktivisere medlemmer gjennom egne temagrupper på Facebook, kun for medlemmer. Målet var å gjøre gruppene selvgående, hvor medlemmene våre driver aktiviteten. Vi klarte ikke å gjøre gruppene selvgående. Tanken har vært å etablere arenaer for engasjement som har en lavere terskel enn å bli tillitsvalgt. Vi lyktes ikke helt, så i 2021 la vi ned flere av gruppene. I løpet av 2021 endret også Facebook mye av den tekniske gruppefunksjonaliteten, som gjør at strategien vår med grupper kun for medlemmer ikke lenger er mulig på samme måte. Så i 2022 må vi endre tilnærming, slik at vi ikke sitter igjen med ressurskrevende aktiviteter som ikke gir nok resultater.

I 2021 så vi starten på økt satsning på gaver og fastgivere. Ny strategi er vedtatt og ressurser er avsatt for økt satsning i 2022.

Medlemsmagasinet Natur & miljø

Det ble gitt ut to utgaver av medlemsmagasinet Natur & miljø i 2021. Begge bladene hadde egne, omfattende temaseksjoner, i tillegg til reportasjer og organisasjonsstoff. I nummer 1 var temaet «Hva velger du?» med fokus på stortingsvalget, mens i nummer 2 var det «Når naturen bygges ned» med hovedvinkling på motorveitbygging.

Natur & miljø er medlem av Fagpressen. Siste godkjente og kontrollerte opplagstall, fra 2021, er på 27 230. Dette er en økning på nesten 20 prosent fra 2019, da opplagstallet var 22 782. Økningen skyldes utelukkende økende medlemstall i Naturvernforbundet. Redaksjonen består av Kristian Skjellum Aas (redaktør), Tor Bjarne Christensen (journalist) og Lise Helset Eide (journalist).

Økonomi og administrasjon

Økonomi

Naturvernforbundet har i 2021 benyttet midler fra formålskapitalen innenfor flere satsingsområder med god effekt. Det var budsjettert med å benytte 2 mill. kroner innenfor satsing på nye medlemmer, Stortingsvalgskampanje og organisasjonsutvikling. Ved inngangen til 2021 var fri formålskapital 18,649 mill. kroner.

Innsamlede midler og medlemsinntekter utgjorde til sammen 13,398 mill. kroner i 2021, en nedgang på 1,362 mill. kroner fra 2020, men en økning i medlemsinntektene på 0,592 mill. kroner.

Offentlige tilskudd utgjorde 58 % av de samlede inntektene, en økning på 8 prosentpoeng fra 2020. Det er en uttalt strategi at avhengigheten av offentlige tilskudd bør reduseres. Selv om de offentlige tilskuddene av de samlede inntektene økte i 2021 har likevel det vært en merkbar nedgang i de offentlige tilskuddene de siste fire årene, fra 66%. Det er også verdt å merke at hvis midlene fra Norsk Tipping hadde blitt mottatt ville prosentandelen fra det offentlige blitt redusert med 4 prosentpoeng.

Det ble i alt overført 10,376 mill. kroner til lokal- og fylkeslag, Miljøagentene og Natur og Ungdom i 2021. Det er en økning på 2,177 mill. kroner fra 2020 og skyldes økt overføring av medlemskontingent og noe mer aktivitetstilskudd over eksterne prosjekter. Medlemskontingenten til fylkes- og lokallagene var på i alt 4,941, en økning på 0,8 mill. kroner fra 2020.

Aktivitetsregnskapet for 2021 viser et resultat på -5,536 mill. kroner, hvorav 2 mill. kroner var budsjettert underskudd. Avviket mellom det budsjetterte underskuddet og resultatet kommer fra manglende støtte fra Norsk Tipping sitt spilleoverskudd for 2020. Midlene ble ikke mottatt i 2021 grunnet en administrativ feil hvor søknaden ikke ble sendt inn og dette ble oppdaget først i slutten av desember 2021 så det var ikke mulig å justere kostnadene. Beløpet som var budsjettert var basert på inntekten i 2020 som var på 4,2 mill. kroner. Feilen i prosessen rundt søknaden til Norsk Tipping sine midler har blitt gjennomgått og nye rutiner er iverksatt. Vi har også en klage inne til Lotteri- og Stiftelsestilsynet på søknadsprosessen og håper vi kan bli tilgodesett med ett økt beløp i 2022. Det vil ikke bli tatt høyde for dette i prognose før vi har fått en endelig avklaring på saken. Per utgangen av 2021 anser vi midlene som tapt.

Ved utgangen av 2021 var fri formålskapital 13,069 mill. kroner.

På aktiviteter som oppfyller formålet ble det i 2021 i alt brukt 28,943 mill. kroner. Det er en reduksjon på 0,177 mill. kroner fra 2020. Formålsprosenten for 2020 er på 85% en reduksjon på 2 prosentpoeng fra 2020.

Kostnader ved administrasjon og styrende organer viser en økning fra 2020. Administrasjonsprosenten var i 2021 på 9%, en økning på 2 prosentpoeng fra 2020.

Likviditeten har vært god i 2021.

Ved utgangen av 2021 har vi en total formålskapital på 13,504 mill. kroner. Det er en reduksjon på 5,536 mill. kroner fra 2020. Av dette utgjør fri formålskapital 13,069 mill. kroner, en reduksjon på 5,579 mill. kroner fra 2020. Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner utgjør 0,434 mill. kroner, en økning på 0,043 mill. kroner fra 2020.

Administrasjon

Naturvernforbundet har i mange år tilbudt økonomitjenester til lokal- og fylkeslag. I de første årene var det først og fremst etterspørsel etter personal- og pensjonsforsikringstjenester, senere har totale økonomitjenester med lønn og regnskap vært etterspurt. I dag leverer vi økonomitjenester (lønn og regnskap) til lokallagene i Indre Østfold, Fredrikstad og Hvaler og Bærum, samt fylkeslagene i Finnmark, Troms, Nordland, Trøndelag, Øst- og Vestfold, Buskerud, Hordaland, Innlandet og Sogn og Fjordane samt lønnstjenester til noen av fylkeslagene. Det er ett godt samarbeid med lagene og tilbakemeldingene mottatt fra lagene er at dette er til hjelp i deres hverdag.

Vedlegg

Vedlegg 1: Styrende organer

Sentralstyret

Frem til landsmøtet 22.-24. april besto sentralstyret av:

Verv	Navn
Leder	Silje Ask Lundberg
Nestleder	Øyvind Johnsen
Styremedlem	Wenche Skorge
Styremedlem	Arnstein Vestre
Styremedlem	Kari Merete Andersen
Styremedlem	Bernt Bull
1. vara	Pernille Hansen
2. vara	Kjell Magne Derås
Natur og Ungdom	Therese Hugstmyr Woie (fast) Lea Justine Nesheim (personlig vara)

Ansattes representant og miljøagentenes representant i landsstyret har møtt med talerett.

Etter landsmøtet 22.-24. april har sentralstyret bestått av:

Verv	Navn
Leder	Truls Gulowsen
Første nestleder	Pernille Hansen
Andre nestleder	Synnøve Kvamme
Styremedlem	Øyvind Johnsen
Styremedlem	Kari Merete Andersen
Styremedlem	Kjell Magne Derås
1. vara	Ingebjørg Marie Thorkildsen
2. vara	Nasir Ahmed
3. vara	Nyonga Rugumayo Amundsen
4. vara	Gaute Rolv Dahl
Natur og Ungdom	Therese Hugstmyr Woie (fast) Lea Justine Nesheim (personlig vara)

Ansattes representant og miljøagentenes representant i landsstyret har møtt med talerett.

Landsstyret

Frem til landsmøtet 22.-24. april besto landsstyret av:

Fylke/organisasjon	Fast	Vara
Agder	Jorunn Årstøl Stålsett	Harald Røed
Buskerud	Anne Foss	Martin Lindal
Finnmark	Annie Henriksen	Gunnar Reinholdtsen
Hedmark	Thomas Cottis	Stein Bie
Hordaland	Knut Espelid	Hallvard Birkeland
Møre og Romsdal	Øystein Solevåg	Grete Lene Serikstad
Nordland	Bjørn Økern	Mathea Born
Nord-Trøndelag	Ellen Andersson	Gunnar Gustad
Oppland	Kjetil Bjørklund	Kristine Heistad

Oslo og Akershus	Gert-Fredrik Malt	Sidsel Selvik
Rogaland	Randi Storhaug	Kjetil Lønne Nilsen
Sogn og Fjordane	Anne-Line Thingnes Førsund	Jon Anders Stavang
Sør-Trøndelag	Magne Vågsland	Ingerid Angell-Petersen
Telemark	Saskia Wanders	Torfinn Sanden
Troms	Anne-Lise Mortensen	Per Inge Guneriussen
Vestfold	Ann Norderhaug	Pernille Grung
Østfold	Håkon Borch	Trine Strømme
Natur og Ungdom	Therese Hugstmyr Woie	Lea Justine Nesheim
Natur og Ungdom	Sandra Butoyi	Morten Hansen
Miljøagentene	Sonja S. Lubiana	Sina Øversveen
Regnskogfondet	Nils Hermann Ranum	Yngve Kristiansen
Ansatte	Arnodd Håpnes	Ellen Sandvik Mikkelsen Hanna Nyborg Støstad

Etter landsmøtet 22.-24. april har landsstyret bestått av:

Fylke/organisasjon	Fast	Vara
Agder	Rune Sævre	Yvonne Kerlefsen
Buskerud	Anne Foss	Martin Lindal
Finnmark	Annie Henriksen	Leif Gøran Wasskog
Hedmark	Thomas Cottis	Stephan Viehmann
Hordaland	Knut Espelid	Tone Salomonsen
Møre og Romsdal	Japke Stobbe	Øystein Solevåg
Nordland	Dag Johansen	June Grønseth
Oppland	Heidi Kristoffersen	Kjetil Bjørklund
Oslo og Akershus	Gert-Fredrik Malt	Karin irene Olsen
Rogaland	Randi Storhaug	Kjetil Lønne Nilsen
Sogn og Fjordane	Anne-Line Thingnes Førsund	Jon Anders Stavang
Telemark	Saskia Wanders	Torfinn Sanden
Troms	Anne-Lise Mortensen	Per Inge Guneriussen
Trøndelag	Magne Vågsland	Ellen Andersson
Vestfold	Ann Norderhaug	Espen Backe
Østfold	Håkon Borch	Alice Snorradottir
Natur og Ungdom	Therese Hugstmyr Woie	Lea Justine Nesheim
Natur og Ungdom	Sandra Butoyi	Morten Hansen
Miljøagentene	Sonja S. Lubiana	Sina Øversveen
Regnskogfondet	Nils Hermann Ranum	Yngve Kristiansen
Ansatte	Ingegjerd Meyer	Magnus Storvoll Strømseth

Kontrollkomité

Frem til landsmøtet 22.-24. april besto kontrollkomiteen av: Kåre Olerud (leder, Oppland), Hans Jan Bjerkely (Østfold) og Tone Salomonsen (Hordaland).

Etter landsmøtet 22.-24. april har kontrollkomiteen bestått av: Kåre Olerud (leder, Oppland), Hans Jan Bjerkely (Østfold) og Sigrid Ryeng Alnes (Oslo og Akershus)

Valgkomité

Frem til landsmøtet 22.-24. april besto valgkomiteen av:

Leder: Øystein Solevåg (Møre og Romsdal)
Medlem: Line Andersen (Oppland)
Medlem: Ottar Michelsen (Sør-Trøndelag)
Vara: Anna Birkeland Olerud (Oslo og Akershus)
Vara: Olav Nicolay Larsson Aga (Hordaland)

Etter landsmøtet 22.-24. april har valgkomiteen bestått av:

Leder: Jon Anders Stavang (Sogn og Fjordane)
Medlem: Anna Birkeland Olerud (Oslo og Akershus)
Medlem: Aslak Heika Hætta Bjørn (Oslo og Akershus)
1. vara: Ingrid Angell-Petersen (Trøndelag)
2. vara: Annie Henriksen (Finnmark)
3. vara: Olav Nicolay Larsson Aga (Hordaland)

Etisk utvalg

Den 22. november 2020 satte landsstyret ned etisk utvalg i tråd med de vedtatte etiske retningslinjene for organisasjonen. Det er landsstyret som skal sette ned utvalget for en landsmøteperiode av gangen.

Etisk utvalgt med virkeperiode 23. november 2020 til første landsstyremøte etter landsmøte 2022 består av: Randi Alsos (leder), Bernt Bull, Tone Skau Jonassen, Solveig Skaugvoll Foss og Steinar Nygaard.

Vedlegg 2: Brev og høringsuttalelser sendt fra Naturvernforbundets ledelse, styrende organer og sekretariat

Naturvernforbundet sender svært mange brev, innspill og høringsuttalelser i løpet av et år. Listen her omfatter det som er sendt fra landsstyret, ledelsen, sekretariatet og der det har vært fellesbrev med fylkes- og lokallag og andre organisasjoner. Svært mange brev og høringsuttalelser sendes av fylkes- og lokallag. Disse er eventuelt omtalt i lagenes årsrapporter og er ikke inkludert her. Lista er ikke uttømmende.

Brev

210108 - Naturvernforbundets innspill til tiltaksplan - nasjonal pollinatorstrategi.pdf
 210111 - Brev til KLD om lysforurensning.pdf
 210111 - Naturvernforbundet_Sabima_DNT_NJFF_WWF_Norsk-Friluftsliv_skriftlig-innspill_Roldal-Suldal.pdf
 210120 - Set the date for fossil free Nordic Region brev til Nordisk Råd.pdf
 210126 - Brev til SNO spørsmål om skuterkjøring.docx
 210126 - Brev til statsråder om kartlegginger.pdf
 210126 - Møtenotat Innvordfjellet.pdf
 210203 - samferdsel - prioriteringer E16 og bane Oslo-Bergen.pdf
 210205 - Tilbakemeldinger forslag til endringer i KLD tilskuddsforskrift.pdf
 210208 - Finans - krisepakke.pdf
 210211 - Samferdsel - E18 Tvedestrand-Dørdal.pdf
 210215 - Påklaging av vedtak «Revidert tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Nordic Rutile AS».pdf
 210216 - Energi- og miljøkomiteen - Energisparing i boliger og bygg må prioriteres i klimaplanen.pdf
 210218 - energi - energikrevende virksomheter.pdf
 210301 - Brev til Arbeiderpartiet om stortingsvalgkampen.pdf
 210301 - Brev til Frp om stortingsvalgkampen.pdf
 210301 - Brev til Høyre om stortingsvalgkampen.pdf
 210301 - Brev til Krf om stortingsvalgkampen.pdf
 210301 - Brev til MDG om stortingsvalgkampen.pdf
 210301 - Brev til partiene om stortingsvalgkampen.pdf
 210301 - Brev til Rødt om stortingsvalgkampen.pdf
 210301 - Brev til SP om stortingsvalgkampen.pdf
 210301 - Brev til Venstre om stortingsvalgkampen.pdf
 210302 - Brev til HMF med innspill til styret om strategi og veivalg.pdf
 210302 - Brev til SV om stortingsvalgkampen.pdf
 210303 - Finansiering kartlegging Davvi.pdf
 210317 - Svar til lokallaget i Askøy Spørreundersøkelse og alternativer.docx
 210322 - Trekk endringene i PBL til KLD LMD og KMD.docx
 210326 - Oppfølging av evalueringsrapport om fornøylesløyper for snøskuter.pdf
 210407 - Samferdsel - rv. 4.pdf
 210419 - Samferdsel - fellesbrev NTP tredje rullebane.pdf
 210504 - Søknad om utsatt høringsfrist - 420v kraftlinje.pdf
 210505 - Anmeldelse Namdal elveløp ferja.pdf
 210510 - SRN Lårdalsåi OED.pdf
 210611 - Invitasjon Føredefjorden valgkamp.pdf
 210622 - Brev til NVE Vindkraft Konesjonsbehandling felles.doc
 210622 - Brev til OED Vindkraft Konesjonsbehandling DNT NJFF NNV NOF WWF SABIMA.doc
 210702 - Olje- og energidepartementet - Energimeldingen.pdf
 210702 - Olje- og energidepartementet - Renovering bygninger.pdf
 210712 - Brev til NVE Vindkraft Konesjonsbehandling felles.pdf
 210820 - Invitasjon til feiring av Lårdalsåi KLD og OED.pdf
 210909 - Brev til DFØ om giftfri- og plastsmarte barnehager.pdf
 210917 - Regjeringsforhandlinger - hovedinnspill.pdf
 210922 - Brev til strømnetselskapene - forventninger til ny nettleie.pdf

210928 - Fellesbrev fra 21 organisasjoner - Innspill til regjeringsplattform og strømsparepakke.pdf
 210930 - Krav om at naturverninteresser blir representert i motorferdselutvalg.pdf
 211018 - Statsbudsjettet - SV-innspill.pdf
 211022 - Gruver - brev KLD og NFD.pdf
 211022 - Samferdsel - motorveibrev.pdf
 211022 - Samferdsel-møteforespørsel Nygård m. vedlegg.pdf
 211025 - Mardøla- invitasjonsbrev klima- og miljøministeren.pdf
 211105 - Fellesbrev fra 21 organisasjoner til Klima- og miljødepartementet - Enova-avtalen må justeres.pdf
 211116 - Brev næringsministeren om AMR-dommen.rtf
 211119 - Miljøorganisasjoners innspill til genteknologiutvalget.pdf
 211119 - Næring - innspill grønn omstilling.pdf
 211124 - Tilleggsopplysninger til SF i Troms og Finnmark angående Nussir ASA og Markoppneset.pdf
 211201 - Samferdsel - veinormaler.pdf
 211202 - Brev til OED - Ber om utsatt iverksetting av ny nettleiemodell og møte med statsråden.pdf
 211202 - areal - overlevert til Barth Eide.docx
 211213 - Klima- og miljødepartementet - tilleggsavtale til Enova-avtalen.pdf
 211215 - Statsbudsjettet 2023 - innspill.pdf
 211217 - Brev til OED desember 2021.docx
 211222 - Klage_oppdrettsløyve_torsk.pdf
 211125 - Møteforespørsel Borch 2021.pdf
 211104 - Totalkvoten for skyting av rovdyr uten faglig styring.pdf
 211126 - Presentation_for_ESA_on_WFD_and_hydropower_HMWBs_in_Norway.pdf
 211215 - Reply_to_Pre-closure-letter_case_81034.pdf
 2910 Klage lisenskvote ulv i ulvesona region 4 og 5.pdf
 48-21 - Villaksalliansens innspill til regjeringsplattform.pdf
 54_21_Innspill fra organisasjonene til handlingsplan for villaks.pdf
 Dok 8 288L Nei til omkamp om myr 2504 2021.pdf
 Dok 8 Børgin.pdf
 Forespørsel fra Natur og Ungdom og Naturvernforbundet om møte med klima- og miljøministeren.msg
 Forespørsel fra Natur og Ungdom og Naturvernforbundet om møte med næringsministeren.msg
 Høringssvar_VFplaner-2022-2027_SRN_Norsk_Friluftsliv_Sabima.pdf
 Møteforespørsel Statsforvalter OV 1011 2021.pdf
 Skogpolitikk på naturens premisser_ Naturvernforbundet, Natur og Ungdom, WWF og Sabima_2021.pdf
 Småblank Namsen 1712 2021.pdf
 SRN Brev KLD vassdrag 2411 2021.pdf
 SRN Brev OED vassdrag 2411 2021.pdf
 SRN Lårdalsåi OED 0505 2021.pdf
 Søknad studieforbundet natur og miljø.pdf
 Ulveklage lisensjakt 2021-2022 utenfor ulvesona Nemnd 4 og 5.pdf

Høringsuttalelser

210111 - Nussir og SIBX - høyringsuttale frå NNV og NU.pdf
 210111 - Revidering av forurensningsregelverket av akvakultur__NNV_NJFF_Sabima_NL.pdf
 210128 - Klima - stortingshøring klimaplan.pdf
 210302 - Høring partiprogram KrF.pdf
 210310 - Klimalov Naturvernforbundet.pdf
 210318 - Næringskomiteen-høring matjord.pdf
 210325 - Innspill evalueringsrapport snøskuter.docx
 210407 - Samferdsel-NTP-høring Stortinget.pdf
 210412 - Høringssvar til konsekvensutredningsprogram for mineralvirksomhet.pdf
 210412 - Innspill sendt OED Havvind og marine næringer.pdf
 210414 - Energi - høring spillvarme.pdf
 210420 - Høringsinnspill Barnas arbeidsmiljølov.docx
 210426 - Klimalov Stortinget Naturvernforbundet.pdf
 210428 - Høringsinnspill avfallsforskriften kap. 10.pdf

210514 - Finanskomiteen - Fellesbrev energi - Innspill til revidert statsbudsjett 2021.pdf
 210514 - Finanskomiteen - høring revidert statsbudsjett.pdf
 210527 - Høring KLD endring av forskrift om tilskudd til frivillige miljøorganisasjoner.pdf
 210702 - Energi - høring produksjonsavgift vindkraft.pdf
 210830 - Naturvernforbundets høringssvar på høring konsesjonsveileder havvind.pdf
 210901 - Samferdsel - infrastruktur alternative energibærere.pdf
 210906 - Samferdsel - reguleringsplan E6 Roterud-Storhove.pdf
 210907 - Samferdsel - høringsuttalelse reguleringsplan E18 Tvedestrand-Bamble.pdf
 210910 - energi-energieffektiviseringsdirektivet EU Naturvernforbundet.pdf
 210929 - Høringsinnspill på endringer til forbrukerkjøpsloven.pdf
 210930 - Energi - byggeteknisk forskrift Naturvernforbundet.pdf
 211001 - Naturvernforbundet høringsinnspill - forslag til forskriftsbestemmelser om overtredelsesgebyr -
 forurensningsloven og ...
 211021 - Statsbudsjettet - høring finanskomiteen.pdf
 211025 - Statsbudsjettet - høring energi- og miljøkomiteen.pdf
 211027 - Naturvernforbundet FoE Norway Input public consultation European Commission roadmap for an EU
 policy framework for bio...
 211112 - Naturvernforbundet - Høring endring i avfallsforskriften kap. 10 utsortering.pdf
 211115 - PEF_AppFW_RTC_PublicConsultation_Friends of the Earth Norway.xlsx
 Statskogvern Nordland.pdf
 Høringssvar_VFplaner-2022-2027_SRN_Norsk_Friluftsliv_Sabima.pdf

Vedlegg 3: Oversikt over utvalg i Naturvernforbundet i 2021

Skogutvalget:

Leder: Gjermund Andersen (Oslo og Akershus)

Medlemmer: Trude Myhre (Oslo og Akershus /Vestfold), Sigmund Hågvar (Oslo og Akershus), Gjermund Gjestvang (Hedmark), Ola W Krog (Østfold) og Tage Vedal (Nordland)

Gruveutvalget:

Utvalget har ingen leder.

Medlemmer: Mads Løkeland-Stai (til oktober 2021, Trøndelag), Anne-Line Thingnes Førsund (Sogn og Fjordane), Knut Altmann (Finnmark), Gunnar Gustad (Trøndelag), Gunnar Reinholdtsen (Finnmark), Kjerstin Elisabeth Uhre (Troms), Svein Lund (fra september 2021, Finnmark).

Fiske- og oppdrettsutvalget:

Utvalget har ingen leder.

Medlemmer: Kjetil Nilsen (Rogaland), Peder Johan Pedersen (Agder), Arnold Jensen (Troms), Joar Hamlandsø (Trøndelag) og Morten Hansen (til oktober 2021, NU).

Vassdragsvernrådet:

Leder: Jan Olav Nybo (Oslo og Akershus)

Medlemmer: Per Flatberg (Oslo og Akershus), Erik Solheim (Sogn og Fjordane), Øystein Folden (Møre og Romsdal), Kari Fonnes (Oslo og Akershus), Oddvar Skre (Hordaland), Silje Helen Hansen (til november, Oslo og Akershus), Nils Boisen (fra november, Oslo og Akershus), Tore Brænd (Oslo og Akershus), Vidar Skiri (Møre og Romsdal), Rune Folkvord (Rogaland), Kåre Flatlandsmo (Hordaland), Honorata Gajda (Oslo og Akershus), May Lene Meyer (Nordland), Torfinn Sanden (Telemark) og Christine Myrseth (Troms) og Øyunn Hasvik (NU).

Jordbruksutvalget:

Leder: Ann Norderhaug (Vestfold)

Medlemmer: Thomas Cottis (Hedmark), Hans Ivar Nesse (Vestfold)

Energiutvalget:

Leder: Terje Kronen (Oslo og Akershus)

Medlemmer: Ingebjørg Thorkildsen (Oslo og Akershus), Thomas Cottis (Hedmark), Hugo Parr (Oslo og Akershus), Eilif Carstens (Vestfold), Saskia Wanders (Telemark), Christine Myrseth (Troms), Wenche Skorge (Rogaland), Magne Vågsland (Trøndelag), Anders Skonhoft (Trøndelag), Bård Larsen (Hordaland), Anne Grete Bruvoll (Oslo og Akershus)

Sekretær: Audun Randen Johnson

Vedlegg 4: Årsberetning, regnskap og revisjonsberetning

Aktivitetsregnskap 2021- Norges Naturvernforbund

Anskaffede midler	Note	2021	2020
Medlemsinntekter	2	8 564 698	7 972 104
Tilskudd	3	39 103 868	45 787 622
Offentlige tilskudd		31 890 546	31 248 108
Andre tilskudd		7 213 322	14 539 514
Innsamlede midler, gaver mv	4, 7	4 833 851	6 789 280
Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter	10	2 215 805	2 683 557
Finans- og investeringsinntekter	11	21 006	75 687
Andre inntekter		121 931	30 142
Sum anskaffede midler		54 861 159	63 338 392

Forbrukte midler

Kostnader til anskaffelse av midler	7	3 465 274	3 285 768
Kostnader til innsamling		738 929	720 834
Kostnader til medlemsadministrasjon		1 746 594	1 605 365
Kostnader til arbeid med tilskudd og generell markedsføring		640 529	572 631
Kostnader til anskaffelse av andre midler		339 222	386 938
Kostnader til organisasjonens formål	7	51 543 171	50 767 552
Tilskudd og bevilgninger til oppfyllelse av organisasjonens formål		22 599 607	21 646 671
Kontingentoverføringer fylkes- og lokallag	10	4 915 310	4 133 706
Tilskudd til nasjonale samarbeidspartnere, samt fylkes- og lokallag	10	4 513 273	4 065 247
Internasjonalt arbeid, overføringer til samarbeidspartnere		13 171 024	13 447 718
Kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet		28 943 564	29 120 881
Klima, forbruk, energi, forurensning, naturmangfold inkl. internasjonalt	10	18 148 063	18 127 612
Kampanje- og organisasjonsarbeid		9 155 798	8 898 465
Kommunikasjon		1 639 703	2 094 804
Administrasjons- og styrekostnader	7	5 389 389	4 038 615
Sum forbrukte midler	1, 5, 6	60 397 834	58 091 935

Aktivitetsresultat		-5 536 675	5 246 457
---------------------------	--	-------------------	------------------

Disponeringer av formålskapital

Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner		43 180	109 905
Formålskapital med selvpålagte restriksjoner			
Annen formålskapital		-5 579 855	5 136 552
Sum disponering formålskapital	8	-5 536 675	5 246 457

Balanse 2021 - Norges Naturvernforbund

Eiendeler	Note	31.12. 2021	31.12. 2020
Anleggsmidler			
Inventar, maskiner, IT etc.	6	300 623	508 194
Langsiktige fordringer			216 000
Sum anleggsmidler		300 623	724 194
Immaterielle Eiendeler			
Nye nettsider	6	71 868	-
Sum Immaterielle Eiendeler		71 868	
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	10	2 082 752	5 444 834
Andre kortsiktige fordringer		1 231 343	1 037 783
Sum fordringer		3 314 095	6 482 616
Bankinnskudd, kontanter og lignede	9	35 022 609	34 319 803
Sum omløpsmidler		38 336 705	40 802 419
Sum eiendeler		38 709 197	41 526 613
Formålskapital og gjeld	Note		
Formålskapital			
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner	8	434 694	391 514
Fri formålskapital	8	13 069 628	18 649 483
Sum formålskapital	8	13 504 322	19 040 997
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	10	2 033 736	1 233 442
Skyldig offentlig avgifter		1 800 652	1 653 418
Tilskuddsgjeld		11 896 911	7 905 292
Annen kortsiktig gjeld		9 473 577	11 693 464
Sum kortsiktig gjeld		25 204 876	22 485 616
Sum Formålskapital og gjeld		38 709 197	41 526 613

Oslo, den 1 april 2022

I styret for Norges Naturvernforbund

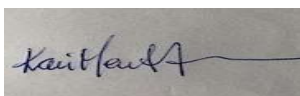
Truls Gulowsen
leder

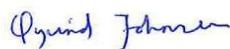
Pernille Hansen
nestleder

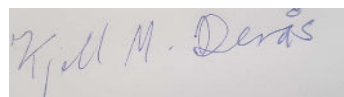
Synnøve Kvamme
nestleder

Kari Merete Andersen
styremedlem

Øyvind Johnsen
styremedlem

Kjell Derås
styremedlem

Gina Gylver
styremedlem Natur og Ungdom

Maren Esmark
generalsekretær

Noter til årsregnskap 2021

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med God Regnskapsskikk (F) for Ideelle Organisasjoner (standarden) og små foretak, og består av følgende:

- ✓ Aktivitetsregnskap
- ✓ Balanse
- ✓ Noter

Årsregnskapet, som er utarbeidet av foreningens styre og ledelse, må leses i sammenheng med styrets beretning og revisjonsberetningen som til sammen utgjør det totale årsregnskap.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Andre omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi

Bankinnskudd, kontanter o.l

Bankinnskudd, kontanter og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse

Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta er bokført til transaksjonskurs. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til kursen på balansedagen. Urealisert valutatap og realisert valutagevinst og -tap blir bokført som finansinntekter eller finanskostnader.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap.

Skatt

Norges Naturvernforbund er ikke ansett skattepliktig for sin virksomhet, jfr. skattelovens § 2-32.

Inntekt

Medlemsinntekter inntektsføres for det året de gjelder.

Tilskudd inntektsføres i den periode de er bevilget til. Ubenyttet tilskudd med tilbakebetalingsvilkår oppføres som kortsiktig gjeld ved årets slutt. Andre tilskudd som ikke fullt ut er anvendt i regnskapsperioden inngår i formålskapital med eksterne bindinger.

Gaver inntektsføres på mottakstidspunktet.

Avtaler/samarbeidsavtaler inntektsføres for det året de gjelder.

Pensjonskostnad

Naturvernforbundet har plikt til å tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Naturvernforbundets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Naturvernforbundet har både innskuddsordning og ytelsesordning for sine ansatte. Ytelsesordningen ble lukket 31.12.2014 og ansatte født før 1958 valgte å stå i den ytelsesbaserte ordningen i KLP, er nå flyttet til Storebrand. Øvrige ansatte har en innskuddsbasert pensjonsordning via DNB og med 7 % innskudd, hvorav de ansatte betaler 2 %. Ordningen regnskapsføres som en innskuddsbasert pensjonsordning, som i praksis innebærer kostnadsføring av betalt premie.

Fordeling av kostnader

Kostnader er i størst mulig grad direkte henført til den aktiviteten de hører til. I 2021 er felleskostnader som eks. husleie, IKT og lønn og personalkostnader fordelt på en rimelig og konsistent måte på de ulike aktivitetene.

Ved fordeling av kostnader er tid pr aktivitet, arealbruk og/eller andel personal benyttet som fordelingsnøkkel. Fordelingsnøkkelen oppdateres årlig eller ved store endringer i fordeling.

Ikke fordelbare felleskostnader inngår i administrasjonskostnader.

Note 1 – Kostnader etter art

Driftskostnader	2021	2020
Vareforbruk	614 640	612 550
Lønnskostnader med mer	24 229 818	22 638 592
Av/nedskrivning driftsmidler	207 750	211 628
Annen driftskostnad	35 232 635	34 605 242
Sum driftskostnader ex finanskostnader	60 284 843	58 068 012
Finanskostnader	112 990	23 923
Sum driftskostnader	60 397 833	58 091 935

Note 2 – Antall medlemmer per 31.12.2021

Medlemskategori	2021	2020	2 019	2 018
Æresmedlemmer	6	7	7	9
Livstidsmedlemmer	163	169	170	173
Hovedmedlemmer	19 979	19 172	16 229	12 646
Studentmedlemmer	565	593	680	624
Rabattert medlemskap	2 142	2 109	2 019	1 808
Familiemedlemskap	4 058	3 920	3 703	3 071
Rabatter familiemedler	415	445	406	365
Husstandsmedlemmer	6 099	5 903	5 633	4 839
Husstand Miljøagent	2 654	2 597	2 281	1 678
Totalt familiemedlemmer	8 753	8 500	7 914	6 517
Antall	36 081	34 915	31 128	25 204
Endring fra foregående	1 166	3 787	5 924	857
Faste givere (Naturvenn)	1405	1 380	1 315	1 210

Betalt medlemskap etter Klima- og Miljødepartementets søknadskrav				
	2021*	2020	2019	2 018
Livstidsmedlemmer	163	169	171	173
Hovedmedlemmer	16 263	16 202	13 566	11 096
Studentmedlemmer	381	455	467	424
Rabattert medlemskap	1 984	1 927	1 815	1 610
Familiemedlemskap	3 735	3 552	3 326	2 766
Rabatter familiemedler	389	398	364	320
Husstandsmedlemmer	7 954	7 646	6 954	5 749
Antall	30 869	30 349	26 663	20 202

*2021 er søknadsåret, mens grunnlagstallene er for 2020.

Medlemsåret går fra 1.10 til 30.9. Kontingenten blir avkrevd 1.10 for påfølgende år. Antall medlemmer pr. 31.12.2021 er basert på alle medlemmer innmeldt pr. 31.12.2021 uavhengig om betalt eller ikke. Søknaden til Klima – og Miljødepartementets er meget spesifikk på hvordan man beregner medlemmer og tallet er derfor noe lavere siden kriteriene er forskjellig fra årsberetningen pr. 31.12.2021.

Note 3 – Tilskudd og inntekter 2021

Offentlige midler	2021	2020
NORAD	8 242 687	7 575 000
Klima og miljødepartementet, grunnstøtte	7 650 000	7 637 004
Klima og miljødirektoratet	4 874 500	5 939 600
Stiftelsen Atlas-Alliansen	4 141 865	4 280 000
Klima og miljødepartementet	2 900 000	2 700 000
Lotteri og stiftelsestilsynet (momskompensasjon)	2 264 355	1 728 058
Statens strålevern	2 250 000	2 250 000
Utenriksdepartementet	200 000	250 000
Kommunal og mod. departementet	0	50 000
Kommuner	7 000	70 000
Fylkeskommuner	10 000	0
Plan og bygningssetatet	-20 000	0
Sum offentlige midler	32 520 407	32 479 662
Overført til påfølgende år	629 861	1 231 554
	31 890 546	31 248 108

Andre tilskudd	2021	2020
Operasjon Dagsverk	1 269 391	4 814 707
European Commission	3 252 591	0
Norsk Tipping spilleoverskudd	0	4 190 964
Rockefeller Foundation	2 106 394	2 178 950
Handelens Miljøfond	0	2 005 000
Sparebankstiftelsen DNB	3 323 794	1 704 495
TopTen HACKS	921 795	1 133 543
Sustainable markets Foundation	0	564 440
Alcoa	700 642	541 164
ENCHANT	121 636	509 466
Jernbanealliansen	270 000	320 000
Norsk Botanisk Forening	0	241 500
SRN bidrag	190 000	190 000
Haldor Viriks Legat	90 750	180 000
FoE	0	128 048
Finn.no	0	113 800
Norsk Nukleær Dekommisjonering	248 000	100 000
Minor Foundation	0	100 000
Naturvernforbundet - fylkeslag	25 000	70 000
Tides Foundation	0	54 074
Andre	137 561	20 000
Jørlu AS	100 000	0
NINA	30 000	0
Vassdragsforbundet Mjøsa	15 000	0
Sabima	5 000	0
LS Europe-Logos SRL	289 790	0
Sum andre tilskudd	13 097 344	19 160 152
Overført til påfølgende år	5 884 021	4 620 637
	7 213 323	14 539 514

Note 4 - Spesifikasjon av innsamlede midler

Gavekategori	2021	2020
Faste givere	2 066 414	1 920 601
DM kampanjer, testamentariske gaver, enkeltgaver	2 767 437	4 868 679
Sum gaver og innsamlinger	4 833 851	6 789 280

Kontantprinsippet legges til grunn for inntektsføringen.

Note 5 - Personalkostnader, ytelser til ledelsen, revisor mv

Lønnskostnader mv	2021	2020
Lønn, feriepenger mv.	19 383 900	17 385 907
Arbeidsgiveravgift	3 041 207	2 637 501
Pensjonskostnader og sluttvederlag O/U fond	1 697 324	2 057 695
Annen godtgjørelse	107 387	557 489
Sum	24 229 818	22 638 592

	2021	2020
Antall årsverk	35,7	35,7

Det er benyttet 547.304 NOK under annen godtgjørelse i forbindelse med flytting av pensjonsordning fra KLP til Storebrand. Dette er ett engangsbetrag som ble frigitt ved overgangen.

Det er ikke stilt garantier eller ytt lån til ledende personell eller styremedlemmer. Styrets leder har mottatt lønn for sitt arbeid. Styrets nestleder er lønnet i 20 % stilling, mens øvrige styremedlemmer ikke har mottatt honorar for sine verv.

Ytelser til leder, nestleder og generalsekretær	Leder	Nestleder	Generalsekretær
Lønn	900 874	182 272	757 680
Pensjonsutgifter	52 662	8 931	41 165
Annen godtgjørelse (trekkpliktig)	49 654	0	14 520
Sum	1 003 190	191 203	813 365

Kostnadsført revisjon og regnskapsbistand ekskl. merverdiavgift	2021	2020
Revisjon	180 500	145 000
Attestasjon	207 500	164 000
Annen bistand	8 600	8 000
Sum revisjon og regnskapsbistand	396 600	317 000

Tjenestepensjon gjennom DnB Liv og KLP og sluttvederlag O/U fond	2021	2020
Brutto innbetalt til DnB og KLP	1 939 415	2 407 146
Refusjoner fra andre og fylkeslag	-218 570	-316 079
Sluttvederlag og O/U fond	371 535	337 865
Egenandeler ansatte	-395 056	-371 236
Pensjonskostnad	1 697 324	2 057 696

Pensjonspremiefond	2021	2020
Pensjonspremiefondets saldo per 31.12.	1 099 356	916 792

Note 6 – Anleggsmidler, avskrivninger

	Inventar	IT/ programvare	Sum driftsmidler	Immaterielle Eiendeler
Bokført verdi per 01.01	250 669	257 523	508 192	
Tilgang i året	0	71 868		71 868
Årets avskrivninger	-58 860	-148 710	-207 570	
Bokført verdi 31.12.	191 809	180 681	372 489	71 868
Avskrivningsperiode	10 år	3-5 år		

Immaterielle eiendeler er relatert til nye nettsider som vil avskrives lineært over 5 år fra lansering av nye nettsider.

Note 7 – Sentrale nøkkeltall

	2021	2020	2019	2018	2017
Formålsprosent	85 %	87 %	86 %	84 %	84 %
Innsamlingsprosent	85 %	89 %	85 %	74 %	72 %
Administrasjonsprosent	9 %	7 %	8 %	9 %	9 %

Innsamlingsprosenten er beregnet iht. retningslinjer gitt av Innsamlingskontrollen i Norge for beregning av andel innsamlede midler som benyttes til formålet. Innsamlingsprosenten er på 85 % i 2021.

Note 8 - Formålskapital, disponering av aktivitetsresultatet

	Formålskapital med eksterne bindinger	Fri formålskapital	Sum formålskapital
Formålskapital pr 01.01.	391 514	18 649 483	19 040 997
Årets resultat	43 180 -	5 579 855 -	5 536 675
Formålskapital pr 31.12	434 694	13 069 628	13 504 322

	IB 1.1.	Endring	UB 31.12
Formålskapital med eksterne bindinger			
Samarbeidsrådet for Naturvernsaker (SRN) *)	115 411	-14 430	100 981
Norsk Nukleær Dekommisjonering	0	100 000	100 000
Jernbanealliansen	276 103	-42 390	233 713
SUM formålskapital med eksterne bindinger	391 514	43 180	434 694
- netto endring fra aktivitetsresultatet		43 180	

Note 9 – Bundne bankmidler

Saldo 31.12.2021

Skattetrekkskonto	786 682
-------------------	---------

Note 10 Nærstående parter

Etter regnskapsloven skal det opplyses om transaksjoner med nærstående parter. For Naturvernforbundet er Friends of the Earth, alle Naturvernforbundets fylkes- og lokallag, Natur og Ungdom og Miljøagentene med lokallag nærstående parter.

Naturvernforbundet innkrever medlemskontingent for fylkes- og lokallagene og utbetaler den samlede kontingenten til fylkeslaget. Naturvernforbundet og fylkeslagene har også samarbeid på prosjektnivå hvor inntekter og utgifter fordeles etter inngåtte avtaler.

Naturvernforbundet er medlem i den internasjonale naturvernorganisasjonen – Friends of the Earth.

Naturvernforbundet tilbyr og leverer nå økonomitjenester til flere av fylkes- og lokallagene. Per 1. januar 2022 leverer Naturvernforbundet slik tjenester til fylkeslagene i Hordaland, Trøndelag, Østfold, Vestfold, Buskerud, Sogn og Fjordane, Nordland, Finnmark, Innlandet og lokallagene i Bærum og Fredrikstad og Hvaler, i tillegg til noen spesifikke prosjekter. Naturvernforbundet kjører også lønn/pensjon for noen fylkeslag.

Fylkeslaget i Trøndelag dekker en andel av lønnsmidlene til regionsekretæren i Trøndelag. Landsstyret gjorde i 2020 vedtak om at fylkeslagene i Nord-Norge ikke lenger skal være med å dekke andel av personalkostnadene for regionsekretæren i Nord-Norge.

Naturvernforbundet utbetaler aktivitetstilskudd til lokal- og fylkeslagene basert på søknad. Aktivitetstilskuddet bevilges over enkeltprosjekter eller direkte fra Naturvernforbundet.

Naturvernforbundet utbetaler tilskudd til Natur og Ungdom og Miljøagentene.

	Kundefordringer		Leverandørgjeld	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
Fylkes- og lokallag	326 372	1 111 193	874 183	323 761
Natur og Ungdom	0	0	0	0
Miljøagentene	70 460	446 712	7 000	111 800
Friends of the Earth/Int	0	25 630	0	0
Sum	396 832	1 583 535	881 183	435 561

	Fylkes- og lokallag	Natur og Ungdom	Miljøagentene	Friends of the Earth/Int
Inntekter				
Tilskudd fra Trøndelag	200 000			
Økonomiservice	270 913		71 400	
Andel husleie			239 232	
Kostnader				
Aktivitetstilskudd	2 577 852			
Medlemskontingent/Kontingent	4 941 017		109 650	414 170
Momskompensasjon	1 357 462			
Driftsstøtte		450 000	100 000	
Tilskudd prosjekter	25 707	723 000	91 352	

Viderefakturerings av kostnader knyttet til porto, fellesutgifter, medlemssystem er ikke inkludert i oversikten.

Note 11 Finansposter

Renteinntekt fra bank	19 522
Annen finansinntekt	- 100
Agio gevinst	1 584
Finansinntekter	21 006
Annen rentekostnad	- 623
Purregebyr leverandør	- 1 166
Agio tap	- 111 824
Finanskostnader	- 113 613
Netto finansposter	- 71 602

Note 12 Hendelser etter balansedagen

Vi vurderer situasjonen i forbindelse med usikkerheten rundt korona-pandemien slik at Naturvernforbundet har inntekter og likviditet til å opprettholde driften som normalt. Etter balansedagen har det brutt ut krig mellom Ukraina og Russland, hvor Naturvernforbundet har samarbeidspartnere i begge land. Dette skaper usikkerhet rundt videre drift av prosjektene og overføring av midler til partnere. Naturvernforbundet vil til enhver tid følge gjeldene lover og regler og har godt samarbeid med vår hovedbank forbindelse, DnB, som holder oss oppdatert. Hvor lenge restriksjoner vil fortsette og hva som blir situasjonen for partnere i Russland og Ukraina videre er på dagens tidspunkt ikke mulig å si, men vi har dialog med både donor og samarbeidspartnere videre. Det vil bli gjort løpende vurderinger av inntektssituasjonen og forutsetningen kan raskt endre seg dersom statlig støtte, prosjekttinntekter eller gaveinntekter plutselig faller helt eller delvis bort. I så fall vil det bli iverksatt tiltak for å sikre forbundets drift. Det vil også i budsjettet for 2023 bli satt ett konkret mål for nivået formålskapitalen ikke skal under.

Årsberetning 2021

Virksomhetens art og lokalisering

Norges Naturvernforbund er en landsdekkende medlemsorganisasjon med det formål: *å arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøet slik at menneskelig virksomhet ikke overskrider tålegrenser i naturen.*

Landsmøte, landsstyre og sentralstyre er organisasjonens besluttede organer, og i 2021 ble det gjennomført digitalt landsmøte på grunn av den pågående koronapandemien. Silje Ask Lundberg hadde før landsmøte orientert at hun ikke tok gjenvalg. Ny ledelse ble valgt bestående av Truls Gulowsen som leder og Pernille Hansen og Synnøve Kvamme som nestledere. Landsmøtet gjorde en endring i vedtektene som åpnet for å velge to nestledere. Landsstyret vedtok nytt arbeidsprogram for perioden 2020 – 2022, som var svært likt det foreløpige arbeidsprogrammet som landsstyret hadde vedtatt i juni 2020.

Landsstyret har hatt 6 møter i 2021, herav 1 ekstraordinært og tilsvarende har sentralstyret hatt 6 møter, herav 1 ekstraordinært.

Sekretariatet er lokalisert i Mariboes gate 8 i Oslo. I hele 2021 har de ansatte jobbet fra hjemmekontor, så langt det har vært praktisk mulig, i tråd med forskriften fra Oslo kommune.

Organisasjonens sekretariat hadde pr 31.12.2021 36 ansatte på hel- eller deltid, til sammen 34,4 årsverk, herav inkludert tre regionansatte. I tillegg er leder honorert tilsvarende en fulltidsstilling og to nestledere honoreres tilsvarende 20% stilling hver. Til sammen lønner og honorerer da sekretariatet 39 ansatte og 35,7 årsverk. Pr 31.12.2021 var det seks ansatte som hadde midlertidig stilling. Medarbeiderne som var og er engasjert i midlertidige stillinger arbeider på tidsavgrensede vikariat eller prosjekter.

Frivillig arbeid utgjør hovedtyngden av organisasjonens aktivitet i fylker og kommuner over hele landet. Tillitsvalgte, aktive medlemmer og andre bidrar i tillegg vesentlig for å sikre og forsterke det faglige og organisatoriske nivået i organisasjonen. Samlet representerer Naturvernforbundet et omfattende faglig nettverk som sikrer stor innsikt i natur, klima- og miljøspørsmål. Virksomheten omfatter medlemsrettet arbeid, miljøpolitisk påvirkningsarbeid overfor sentrale og lokale myndigheter, storting, næringsliv m.f. Naturvernforbundet er en sentral høringsinstans og uttalte seg om en rekke viktige miljø- og naturvernsaker overfor kommunal, regional og nasjonal forvaltning, samt overfor Regjeringen og Stortinget i 2021 og i noen tilfeller EU.

Naturvernforbundet har aktive lokallag og fylkeslag i alle fylker og til tross for koronapandemien har lokal- og fylkeslagene i Naturvernforbundet hatt mye aktivitet. I løpet av 2021 har fylkeslagene i Oppland og Hedmark slått seg sammen til Naturvernforbundet i Innlandet. To studentlag er slått sammen til ett, og det er kommet til to nye lokallag i Telemark. Vi har nå 96 aktive lokallag, noe som er historisk høyt!

Naturvernforbundet hadde 36 081 medlemmer per 31.12.2021, en økning på 1 166 medlemmer eller 3,3 % fra året før. I tillegg var det registrert 1 405 faste givere, en økning på 25 fra 2020. Fastgiverinntektene økte fra 1,920 mill. kroner til 2,066 mill.

kroner. Gjennomsnittlig giverinntekt var i 2021 på 1 471 kroner mot 1 392 kroner i 2020. Innsamlingsprosenten i 2021 var på 85 %, en nedgang fra 89 % i 2020.

I 2021 ble det innført driftsstøtte til ansettelse av fylkessekretærressurs i fylkeslag etter vedtak i landsstyret høsten 2020. Ordningen fungerer godt og i 2021 ble det tildelt driftstilskudd til i alt seks fylkeslag. I tillegg er det også utbetalt reise- og møtestøtte til fire fylkeslag. Sekretariatet leverer økonomitjenester til flere lokal- og fylkeslag.

En omfattende organisasjonskartlegging ble gjennomført med spørreundersøkelse blant 10.000 medlemmer, alle tillitsvalgte og ansatte samt dybdeintervjuer med et 30-talls aktive. Rapporten er behandlet i landsstyret, og et arbeidsutvalg ble nedsatt for å jobbe videre med mål om bedre organisasjonskultur.

Naturvernforbundets landsstyre har i 2021 opprettet et nytt energiutvalg, og organisasjonen har nå seks aktive fagutvalg samt flere faglige ressursnettverk med frivillige i organisasjonen. Tillitsvalgte, medlemmer og ansatte sitter dessuten i en rekke forskjellige verv i organisasjonsstyrer, faglige utvalg og diverse råd på vegne av Naturvernforbundet. Generalsekretær var styreleder i Forum for Natur og Friluftsliv frem til årsmøtet i mai 2021.

Naturvernforbundet har et langsiktig internasjonalt prosjektsamarbeid innenfor ressursforvaltning, klima, miljøundervisning og organisasjonsbygging. I Russland og Ukraina bidrar Naturvernforbundet til å fremme sikker nedleggelse av de eldste atomreaktorene med støtte fra Direktoratet for Strålevern og Atomsikkerhet. I Russland har vi også samarbeidet om naturvern, klima, behandling av kommunalt avfall, plast og miljøundervisning med støtte fra Klima- og Miljødepartementet.

I Kirgisistan bidrar Naturvernforbundet til bedre klimatilpasning for sårbare lokalsamfunn og involvering av ungdom i utforming av landets klimapolitikk med finansiering fra EU. I Togo og Mosambik har Naturvernforbundet en avtale med NORAD om å støtte utviklingen i utvalgte lokalsamfunn i perioden 2021-25. Arbeidet med ren energi videreføres i tillegg til forvaltning og vern av lokale naturressurser. En splittelse i vår lokale partnerorganisasjon i Nigeria har medført en midlertidig stopp i arbeidet med ungdom i Nigerdelta rammet av oljeforurensning. Dette i samråd med Operasjon dagsverk som samlet inn penger til prosjektet i 2017. Naturvernforbundet er medlem av det internasjonale miljønettverket Friends of the Earth.

Naturvernforbundet ga i 2021 ut to nummer av medlemsbladet Natur & miljø. Bladet har et opplag på 27 230 eksemplarer i 2020/21, opp fra 22 785 eksemplarer i 2018/19. Av disse er 62 gratisdistribuerte og 438 betalende abonnenter. Blad nummer 1 og 2 – 2021 ble i gjennomsnitt distribuert til 27 422 abonnenter.

Redegjørelse for Aktivitetsregnskapet

Etter 5 år med positivt resultat og styrking av formålskapitalen var 2021 budsjettert med å bruke 2 mill. kroner av formålskapitalen på satsingsområder innenfor verving av nye medlemmer, Stortingsvalgkampanjen og videreutvikling av organisasjonskulturen. I budsjettet var det budsjettert med to store poster som Naturvernforbundet ikke fikk tildelt i 2021. Dette var midler fra Handelens Miljøfond samt midler fra Norsk Tipping. Søknaden om midler fra Handelens Miljøfond fikk vi beskjed om i mai 2021 at var avslått, så prognosen ble justert og vi hadde fortsatt ett resultatmål på -2 mill. kroner for 2021.

Den manglende tildeling fra Norsk Tipping ble først kjent 28. desember, ledelsen og styrende organer løpende oppdatert.

Vi må i regnskapet for 2021 anse disse midlene som tapt, selv om vi har en klagesak inne hos Lotteri- og stiftelsestilsynet som vi ikke har fått avklaring på. Vi håper at vi får

en ekstra tildeling av midler i 2022 som helt eller delvis kan kompensere for tapet Vi har fått tilbakemelding fra Lotteri- og Stiftelsestilsynet på at vi vil motta støtte igjen i 2022.

Resultatet av disse hendelsene er at fri formålskapital har blitt redusert med 5,579 mill kroner og er pr 31.12.2021 på 13,069 mill. kroner.

Aktivitetsregnskapet for 2021 viser et negativt aktivitetsresultat på 5,536 mill. kroner. Det er en kraftig reduksjon fra 2020 hvor aktivitetsresultatet endte på 5,246 mill kroner

Sum anskaffede midler var i 2021 samlet på 54,861 millioner kroner en nedgang på 8,477 mill. kroner fra 2020 og skyldes i hovedsak lavere prosjektinntekter/tilskudd og ingen støtte fra Norsk Tipping sine tippemidler.

Tilskudd (driftsstøtten) fra Miljøverndepartementet var den største enkeltkilden til driftsinntekter, og utgjorde i 2021 7,65 mill. kroner, en økning på 0,013 mill. kroner fra 2020.

NORAD var den største enkeltkilden til prosjektinntekter på i alt 8,242 mill. kroner, en økning på 0,667 mill. kr fra 2020. Innsamlede midler og medlemsinntekter utgjorde til sammen 13,4 mill. kroner, en nedgang på 1,362 mill. kroner fra 2020, hvor det var en enkeltstående gave på 2 mill. kroner mottatt. Offentlige tilskudd utgjorde 58 % av de samlede inntektene, en økning på 8 prosentpoeng fra 2020. Det er en uttalt strategi at avhengigheten av offentlige tilskudd bør reduseres. Tar man høyde for at tilskudd fra både Handelens Miljøfond, Norsk Tipping og Operasjon Dagsverk midler som har vært fryst i 2021, så er andelen på offentlig tilskudd på samme nivå som i 2020.

Sum forbrukte midler var på til sammen 60,397 mill. kroner, en økning på 2,305 mill. kroner sammenlignet med 2020. Av dette utgjorde kostnader til organisasjonens formål 51,543 mill. kroner. Formålsprosenten for 2021 er på 85% en nedgang på 2 prosentpoeng fra 2020.

Tilskudd til internasjonalt arbeid gjelder i stor grad overføringer til prosjektpartnere i land i Øst-Europa og Afrika. Prosjektene i utlandet drives med midler i hovedsak bevilget av Norad, Utenriksdepartementet, Klima og miljødepartementet og Strålevernet.

Det ble i alt overført 10,376 mill. kroner til lokal- og fylkeslag, Miljøagentene og Natur og Ungdom i 2021. Det er en økning på 2,177 mill. kroner fra 2020 og skyldes økt overføring av medlemskontingent og noe mer aktivitetstilskudd over eksterne prosjekter. Tildelingen til Natur og Ungdom ble økt med 100.000 i 2021. Medlemskontingenten til fylkes- og lokallagene var på i alt 4,941 mill. kroner.

På aktiviteter som oppfyller formålet ble det i 2021 i alt brukt 28,943 mill. kroner. Det er i linje med hva som ble brukt i 2020, en nedgang på 0,177 mill. kroner.

Kostnader ved administrasjon og styrende organer viser økning fra 2020. Administrasjonsprosenten var i 2021 på 9%, en økning på 2 prosentpoeng fra 2020. Likviditeten har vært god gjennom hele 2021. Overskuddslikviditet er plassert i norske banker som vanlig rentebærende innskudd og høyrentekonto.

Formålskapital

Ved utgangen av 2021 har vi en total formålskapital på 13,504 mill. kroner. Det er en reduksjon på 5,536 mill. kroner fra 2020. Av dette utgjør fri formålskapital 13,069 mill. kroner, en reduksjon på 5,579 mill. kroner fra 2020. Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner utgjør 0,434 mill. kroner, en økning på 0,043 mill. kroner fra 2020.

I årsregnskapet for 2021 er fortsatt drift lagt til grunn og styret bekrefter at forutsetning er tilstede.

Arbeidsmiljø

Sykefraværet i Naturvernforbundet i 2021 var på 1,91 % av total arbeidstid. Det er en kraftig nedgang 2020 hvor sykefraværet var på 4,11 %. Det egenmeldte sykefraværet utgjorde 1,53 % og langtidsfraværet (mer enn 16 dager) var på 0,38 %. Det var ingen personskader eller ulykker blant ansatte i 2021. Ansatte med barn opp til 12 år har hatt noe mer fravær som skyldes koronapandemien og oppfølging av hjemmeskole og redusert tid i barnehager. Arbeidsmiljøutvalget har i 2021 hatt fem møter, med stort fokus på den utfordrende koronasituasjonen. Tiltak som 30 minutters trimmetid hver dag, utendørs ansattsamlinger og faste, digitale treff har vært gjennomført som arbeidsmiljøtiltak.

En lønnsjustering for alle ansatte ble fremforhandlet i 2021 og revidert særavtale med NTL-Naturvernforbundet signert i januar 2022.

Likestilling

Forbundets mål er å sørge for god kjønnsbalanse både i tillitspersonapparatet så vel som i sekretariatet. Landsstyret har en kjønns sammensetning som tilfredsstillende våre vedtekter der det står at «kjønnsfordelingen i landsstyret bør ikke vise større ulikhet enn 60–40». Kjønnsfordelingen i sekretariatet er svært jevn, og av de ansatte pr 31.12.2020 er det 19 kvinner og 20 menn (inkl. 3 honorerte tillitsvalgte). Ledergruppen består av tre kvinner og fire menn (per 31.12.2021). Begge nestledere og generalsekretær er kvinner.

Lønnssystemet er bygget på stillingskategorier, hvor ansiennitet og utdanning bestemmer lønnsnivået. Det er ikke rom for individuelle lønnsforhandlinger. Dette gjør at det ikke er merkbare forskjeller i lønn mellom menn og kvinner som har samme erfaringsbakgrunn og stillingskategori.

Påvirkning av det ytre miljø

Vår tjenesteproduksjon forutsetter bruk av ulike ressurser som vi søker å begrense mest mulig. Landsstyret vedtok i november 2019 en reisepolicy for Naturvernforbundet som legger stor vekt på miljø. Vi tilstreber å gjøre reisevirksomheten så lite miljøbelastende som mulig ved å benytte gange, sykkel og kollektivtransport i Oslo-området og mest mulig tog/buss i Norge der det er praktisk mulig. Etter at Norge delvis ble nedstengt i mars 2020 har vi benyttet zoom, teams el. i stor utstrekning og som erstatning for reise-/møtevirksomhet. Innkjøp av kontormøbler og elektronisk utstyr gjøres forsøksvis brukt, og vi har stort fokus på vedlikehold og reparasjon fremfor å kjøpe nytt.

Internasjonale reiser er normalt vårt største bidrag til klimagassutslipp. Som følge av koronapandemien har det i 2020 tilnærmet vært ingen reisevirksomhet.

Naturvernforbundet har ikke et fullstendig klimaregnskap. Sekretariatets aktiviteter rapporteres til Miljøfyrtårn og vi har på den måten oversikt over en del av organisasjonens miljøbelastning. På dette grunnlaget er det mulig å anslå våre utslipp knyttet til flyreiser. I 2021 var det 15 flyreiser (en vei) med slik fordeling:

Strekning	Antall	kg CO ₂ ¹	SUM kg CO ₂
-----------	--------	---------------------------------	---------------------------

Norge og Norden	14	85	1 190
Europe	1	250	250
SUM	15	335	1 440

Fremtidig utvikling

Naturvernforbundet har styrt arbeidet i 2021 etter arbeidsprogrammet. Det er gjort prioriteringer i arbeidsprogrammet i tråd med vedtak i styrende organer. Nytt arbeidsprogram skal vedtas på landsmøtet i april 2022.

Ny forskrift for «Tilskudd til frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser» arbeidet med ny forskrift deltok Naturvernforbundet sammen med andre miljøorganisasjoner som høringsinstans og gir innspill til klima – og miljødepartementet. Ny forskrift ble lagt frem våren 2021 og skal gjelde for tilskuddsåret 2022.

Etiske retningslinjer og anti-korrupsjons arbeid

Nye, reviderte etiske retningslinjer ble vedtatt av landsstyret i mars 2020, og et etisk utvalg ble opprettet for å kunne håndtere eventuelle saker som omhandler brudd på organisasjonens etiske retningslinjer. Naturvernforbundet har også vedtatte retningslinjer for anti-korrupsjonsarbeid som er godkjent av våre bidragsyttere. Enhver form for mislighold må rapporteres av våre partnere og eventuelt tilbakebetales. Det er ikke rapportert inn noe mislighold i 2021.

Styring av finansiell risiko

Naturvernforbundet hadde i 2021 58% offentlig finansiering. Det er en økning (8 prosentpoeng) fra 2020. Med tanke på usikkerhet i tildelinger og kriterier for ulike offentlige støtteordninger vil vi fortsatt jobbe for å øke andelen inntekter fra andre kilder, men vi er likevel komfortable med at over halvparten av forbundets inntekter i 2021 finansieres med offentlige midler. Det gjelder spesielt med tanke på at mange andre har hatt et svært utfordrende år knyttet til koronapandemien.

Hendelser etter årsavslutning

Etter balansedagen har det brutt ut krig mellom Ukraina og Russland, hvor Naturvernforbundet har samarbeidspartnere i begge land. Dette skaper usikkerhet rundt videre drift av prosjektene og overføring av midler til partnere. Vi har tett dialog med både donor og samarbeidspartnere videre.

Det vil bli gjort løpende vurderinger av inntektssituasjonen og forutsetningen kan raskt endre seg dersom statlig støtte, prosjektinntekter eller gaveinntekter plutselig faller helt eller delvis bort. I så fall vil det bli iverksatt tiltak for å sikre forbundets drift.

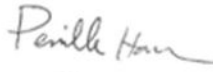
Naturvernforbundet har inntekter og likviditet til å opprettholde normal drift videre.

Oslo, 1. april 2022

I styret for Norges Naturvernforbund

Truls Gulowsen
leder

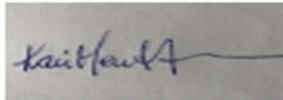
Pernille Hansen
nestleder

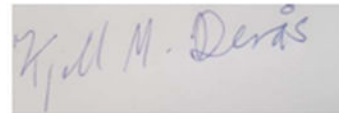
Synnøve Kvamme
nestleder

Øyvind Johnsen
styremedlem

Kari Merete Andersen
styremedlem

Kjell Derås
styremedlem

Gina Gylver
styremedlem Natur og Ungdom

Maren Esmark
generalsekretær

Til årsmøtet i Norges Naturvernforbund

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Konklusjon

Vi har revidert Norges Naturvernforbunds årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2021, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av organisasjonens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om organisasjonens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at organisasjonen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Oslo, 1. april 2022
Deloitte Norge AS

Grete Elgåen
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

GRETE ELGÅEN

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5993-4-4286941

IP: 81.166.xxx.xxx

2022-04-01 12:38:26 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: 828GA-5E1HO-0AD8J-K507E-BLLBI-SEWHZ

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - **<https://penneo.com/validate>**

Uttalelse fra ledelsen

Deloitte AS
Att.: Grete Elgåen
Dronning Eufemias gate 14
0103 Oslo

01.04.2022

Dette brevet sendes i forbindelse med Deres revisjon av regnskapet for Norges Naturvernforbund for året som ble avsluttet den 31. desember 2021, med det formål å kunne konkludere om hvorvidt regnskapet i det alt vesentlige gir et rettviseende bilde i samsvar med Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Vi bekrefter etter beste evne og overbevisning, og etter å ha foretatt de forespørsler vi har ansett som nødvendige for å innhente de nødvendige opplysninger at:

Regnskap

- Vi har oppfylt vårt ansvar som fastsatt i vilkårene for revisjonsoppdraget, vedrørende utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med lov og forskrifter, og bekrefter at regnskapet gir et rettviseende bilde i samsvar med Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- Metode, de viktigste forutsetningene og data som er brukt av oss ved utarbeidelsen av regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger, er fullstendige og hensiktsmessige for å oppfylle innregnings-, målings- og notekravene i Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og at all relevant informasjon tilgjengelig på 01.04.2022 knyttet til virkelig verdi vurdering og vesentlige estimater er tatt hensyn til, herunder:
 - Sentrale forutsetninger vedtatt av styret
 - Relevante tilleggsopplysninger i regnskapet
 - At det ikke er noen hendelser etter balansedagen som vil kreve justeringer i regnskapsestimatene eller noteinformasjonen
 - At forutsetningene reflekterer ledelsens intensjon og evne til å gjennomføre eventuelle planlagte handlinger som er relevante for regnskapsestimat og noteinformasjon.
 - At konsekvenser av Covid-19 er vurdert og hensyntatt hvor dette kan ha betydning.
- Det er tatt tilstrekkelig hensyn til og opplyst om forhold til nærstående parter og transaksjoner med disse i overensstemmelse med kravene i Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- Hendelser og transaksjoner som ledelsen er blitt oppmerksom på og som har funnet sted frem til 01.04.2022 og som etter Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge medfører korrigerende eller omtale, er korrigerende eller omtalt.
- Regnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon eller mangler. Virkningen av ikke-korrigerende feilinformasjon er uvesentlig, både enkeltvis og samlet for regnskapet sett som helhet. En oppsummering av ikke-korrigerende feilinformasjon følger som vedlegg.
- Vi har påsett at organisasjonens regnskap og formuesforvaltning av betydning for regnskapet er gjenstand for betryggende kontroll, herunder slik intern kontroll som vi finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.
- Vi erkjenner vårt ansvar for og bekrefter at vi har oppfylt vår plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av enhetens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og forskrifter.
- Alle kjente faktiske eller mulige rettstvister og krav som kan ha slik betydning at de må tas hensyn til ved utarbeidelsen av regnskapet, er gjort kjent for revisor og er redegjort for og gitt tilleggsopplysninger om i samsvar med Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- At ledelsen erkjenner sitt ansvar for utformingen, iverksettelsen og vedlikeholdet av intern kontroll for å forhindre og avdekke misligheter.
- At alle transaksjoner er registrert i regnskapsposter og reflektert i regnskapet.

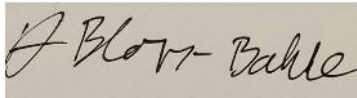
- At regnskapet og eventuell «øvrig informasjon» gitt revisor før datoen på revisjonsberetningen er i overensstemmelse med hverandre, og at øvrig informasjon ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

Informasjon som er gitt

- Vi har gitt revisor:
 - tilgang til all informasjon som vi er kjent med, og som er relevant for utarbeidelsen av regnskapet, som for eksempel regnskapsregistreringer, dokumentasjon og øvrige forhold,
 - ytterligere informasjon som revisor har bedt om fra oss for revisjonsformål, og
 - ubegrenset tilgang til personer i Norges Naturvernforbund som det etter revisors vurdering er nødvendig å innhente revisjonsbevis fra.
- Vi har gitt revisor informasjon om resultatene av vår vurdering av risikoen for at regnskapet kan inneholde vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter.
- Vi har gitt revisor all informasjon om eventuelle misligheter eller mistanker om misligheter som vi er kjent med og som kan ha påvirket Norges Naturvernforbund, og som involverer:
 - Ledelsen,
 - ansatte som har en betydningsfull rolle i forhold til intern kontroll, eller
 - andre hvor misligheten kunne hatt en vesentlig virkning på regnskapet.
- Vi har gitt revisor informasjon om alle eventuelle påstander eller mistanker om misligheter som kan ha påvirket Norges Naturvernforbund' regnskap og som er kommunisert av ansatte, tidligere ansatte, analytikere, tilsynsmyndigheter eller andre.
- Vi har gitt revisor informasjon om alle kjente tilfeller av manglende overholdelse eller mistanke om manglende overholdelse av lover og forskrifter, og som kan ha vesentlig virkning på regnskapet.
- Vi har gitt revisor informasjon om identiteten til Norges Naturvernforbund' nærstående parter og alle forhold til nærstående parter og transaksjoner med disse som vi er kjent med.
- Vi har gitt revisor informasjon om alle dokumenter som ledelsen forventer å utstede som kan inneholde «øvrig informasjon», og har gitt revisor alle dokumenter som inneholder «øvrig informasjon» og som foreligger før dato for revisjonsberetningen.
- Med hensyn til «øvrig informasjon» som ikke er gitt til revisor før datoen for revisjonsberetningen, har vi gitt revisor informasjon om vi har til hensikt å utarbeide og utstede slik «øvrig informasjon» og det forventede tidspunktet for denne utstedelsen. Vi bekrefter at dokumenter som inneholder «øvrig informasjon» og som ikke er tilgjengelige for revisor før dato for revisjonsberetningen vil bli gjort tilgjengelig for revisor før utstedelse av informasjonen.
- Vi har gitt revisor informasjon om eventuelle brudd på datasikkerheten (cyber-security) som ledelsen er blitt oppmerksom på, og som har potensiale for å legge til, endre eller slette data eller transaksjoner knyttet til årsregnskapet.
- Vi har ikke holdt tilbake noe informasjon eller dokumentasjon knyttet til ikke regnskapsførte forpliktelser eller avtaler. Det foreligger ingen sideliggende avtaler til disse, som vi ikke har opplyst om til revisor. Det er heller ingen forhold til nærstående parter som vi ikke har informert om, og som vil kunne påvirke hvordan disse transaksjonene og strukturene skal regnskapsføres.

(Daglig leder)

(Økonomisjef)

Vedlegg 5 Ansatte i sekretariatet til Naturvernforbundet i 2021

Album, Kjersti
Asmervik, Ingvild Fonn
Azari, Sahar Alwand
Blom-Bakke, Arne
Bogetvedt, Aino
Brandtzæg, Martin Leander
Brohaug, Ane Norgård
Christensen, Tor Bjarne
Due, Thor
Eide, Lise Helset
Eriksen, Kenneth Baranyi
Esmark, Maren Aschehoug
Fisher, Aled Dilwyn
Furuhaug, Johanne
Gillgren, Janne Melbye
Gulliksen, Joakim Sandvik
Gulowsen, Truls
Hansen, Pernille Bonnevie
Helle, Haldis Tjeldflaat
Høystad, Dag Arne
Håpnes, Arnodd
Johnson, Audun Randen
Johnsen, Aud
Jørgensen, Geir
Karlsen, Jørgen Næss
Kufaas, Lars
Kvamme, Synnøve
Lerkelund, Helga
Lineikro, John
Lorentzen, Yngvild
Meyer, Ingegjerd
Mikkelsen, Ellen Sandvik
Opdahl, Hallgeir
Paalgard, Ellen Munden
Schau, Morten
Schlaupitz, Holger
Schulze, Per-Erik
Solem, Anne Guri
Skjoldvik, Sarah-Stephanie
Strømseth, Magnus Storvoll
Støstad, Hanna
Sture, Åshild
Vigdal, Ove
Tangen, John Magne Pedersen
Tran, Sonja Vy
Törrönen, Reeta Karoliina
Ødegaard, Martin
Aas, Kristian Skjellum